

ZONDAGMIDDAG CONCERTEN

JOHANNES DE DOPERKERK
DRIEHUISPLEIN - MIJDRECHT-WILNIS
SEIZOEN 2024 - 2025

CONCERTSEIZOEN 2024 - 2025

...

Zondag, 8 september 2024, 15.00 uur

Concert 'Gouden sonates en ruwe diamanten'

Judith Steenbrink - barokviool

Tineke Steenbrink - orgel en clavecimbel

...

Zondag, 13 oktober 2024, 15.00 uur

Concert 'Swingend en Sacraal'

Ilse van Wuijckhuijse - sopraan

Jan Willems - orgel

...

Zondag, 10 november 2024, 15.00 uur

Concert 'Vriendschap, liefde, geloof en verraad'

Ernst Vermeulen - bariton

Stephan van de Wijert - orgel

...

Zondag, 8 december 2024, 15.00 uur

Kerstconcert 'Opnieuw geboren'

Kamerkoor Saudade o.l.v. Vincent Doek

Stephan van de Wijert - orgel

...

Zondag, 12 januari 2025, 15.00 uur

Concert 'Muze in Meervoud'

LIVE schilderen op muziek

Ingrid Jansen - kunstschilder

Stephan van de Wijert - orgel

...

CONCERTSEIZOEN 2024 - 2025

...

Zondag, 9 februari 2025, 15.00 uur

Concert 'Op avontuur'

Joram Ketel - trombone

Iddo van der Giessen - orgel

...

Zondag, 9 maart 2025, 15.00 uur

Concert 'l'Esprit de Paris'

Petra Veenswijk - orgel

...

Zondag, 13 april 2025, 15.00 uur

Concert 'rood-wit-blauw / blue-blanc-rouge'

Lucretia Starke - sopraan

Peter den Ouden - orgel

...

Zondag, 11 mei 2025, 15.00 uur

Concert 'Summer vibes'

Duo 'Toetsen en Fluiten'

Katja Petelina - fluit

Anna Karpenko - orgel

...

Zondag, 8 juni 2025, 15.00 uur

Concert 'Van Duke Ellington tot Sweelinck'

HOT - Het OrgelTrio

Steven Kamperman - klarinet

Dion Nijland - contrabas

Berry van Berkum - orgel

...

DEEL I - ZONDAGMIDDAGCONCERTEN

INTRODUCTIE

- ZONDAGMIDDAGCONCERTEN:

- 'EEN KERK IS VEEL MEER DAN JE DENKT...' blz 6
- Inge Frimout-Hei - harpist: 'op een reis in de muziek' blz 8
- Pastoor Ronald den Hartog: 'Fan, steeds meer' - Goede doelen blz 10
- Foto-impressie Concertseizoen 2023-2024 blz 12

CONCERTEN 2024-2025

- 'Gouden sonates en ruwe diamanten' blz 14
- 'Swingend en Sacraal' blz 20
- 'Vriendschap, liefde, geloof en verraad' blz 26
- Kerstconcert 'Opnieuw geboren' blz 32
- 'Muze in Meervoud' - LIVE schilderen op muziek blz 40
- 'Op avontuur' blz 44
- 'l'Esprit de Paris' blz 50
- 'rood-wit-blauw / blue-blanc-rouge' blz 54
- 'Summer vibes' blz 60
- 'Van Duke Ellington tot Sweelinck' blz 66

DEEL II - GESCHIEDENIS MAARSCHALKERWEERD-ORGEL

- De restauratie van het Maarschalkerweerd-orgel in 2023 blz 74

DEEL III - DIVERSEN

- Het 'ZONDAGMIDDAGCONCERTEN-team' in beeld blz 96
- Verwacht in seizoen 2025-2026 blz 97
- Colofon - Nadere informatie blz 98
- Overzicht concerten 2025-2026 blz 99

SCAN ME

Orgelconcert
door Stephan van de Wijert
vanuit De Duif
op het imposante Smits-orgel.

DEEL I

ZONDAGMIDDAGCONCERTEN

SEIZOEN 2024-2025

Stephan van de Wijert
Artistiek leider ZONDAGMIDDAGCONCERTEN

ZONDAGMIDDAGCONCERTEN: EEN KERK IS VEEL MEER, DAN JE DENKT...

Mijdrecht/Wilnis, juni 2024

Ongelovig of gelovig...

Als je aan een kerk denkt, of je nu ongelovig of gelovig bent, zul je waarschijnlijk als eerste denken aan de zondagse erediensten of vieringen, waar gelovigen biddend, zingend, rituelen vierend bijeen zijn. Die gedachten alleen al, zullen sommigen doen afhaken en een kerk links laten liggen. Maar een kerk is veel meer dan je denkt*...

Het kan een plek zijn om zomaar even stil te zijn, te zitten, rust en veiligheid te ervaren, ver weg van die grote, drukke, indringende buitenwereld, waarin van alles aan de orde is. Een oase jarenlang, tientallen jarenlang, ja soms zelfs eeuwenlang, voor mensen van toen en van nu...

Het gebouw zelf kan je iets doen: de kleuren, de lichtinval, de geuren, de kunstzinnige elementen, die vrijwel allemaal iets van een boodschap in zich dragen. Het geheel kan je inspireren, bevrijden, stimuleren, simpelweg goeddoen...

Maar ook andere activiteiten die in een kerk aan de orde zijn, maken een kerk tot veel meer dan je denkt: lezingen, repetities, exposities, concerten brengen mensen samen, onder één dak, mensen met allerlei karakteristieken: wie of wat je ook bent, je bent er welkom.

Concertseizoen 2024-2025

Het bruggetje is nu snel gemaakt: wie dit leest is van harte welkom in de H. Johannes de Doperkerk in Mijdrecht/Wilnis voor de concerten in het tweede seizoen **ZONDAGMIDDAGCONCERTEN**: tien concerten, vanaf september 2024 t/m juni 2025, op de 2e zondag van de maand, om 15.00 uur 's middags. De concerten duren ongeveer een uur en voor wie dat nog niet weet: een kaartje kopen is niet nodig want de toegang is **VRIJ** en na afloop wordt iedere concertbezoeker ook een drankje en een hapje aangeboden in de naastgelegen S.e.T. Residentie. **Kom dus naar het ZONDAGMIDDAGCONCERT om van mooie muziek te genieten en neem gerust iemand mee.**

Orgelmuziek en nog veel meer

Wij, van de Concertcommissie, hebben geleerd van het eerste seizoen. We merken dat orgelmuziek geliefd is, maar ook dat afwisseling en herkenning belangrijk zijn. Naast orgelspel zijn in het tweede seizoen zangers te beluisteren (sopranen, een bariton, een heel kamerkoor) en diverse instrumentalisten (een violist, een trombonist, een fluitist, een klarinettist, een bassist). Ook zullen orgelmuziek en schilderkunst samengaan... Nieuwsgierig geworden? Kom luisteren en kijken!

Bekende ingrediënten

Deze concertreeksen hangen samen met de restauratie van het bijzondere **Maarschalkerweerd-orgel** in de kerk. De Stichting Vrienden van het Monument Johannes de Doper heeft zich niet alleen ingespannen om deze restauratie te realiseren, zij hebben zich ook verplicht -vanwege de verkregen subsidies- tot een culturele tegenprestatie aan de maatschappij: drie seizoenen lang **ZONDAGMIDDAGCONCERTEN** voor jou, je partner, je buurman of -vrouw, je familie, je dorpsgenoten: echt iedereen is van harte uitgenodigd.

Zondag, 8 september 2024, 15.00 uur:

Tineke en Judith Steenbrink

Goed gelezen! Het eerste concert wordt gegeven door de dames van het orkest 'Holland Baroque', gewoon in de Johannes de Doperkerk in Mijdrecht/Wilnis.

Wij ontvangen u graag!!!

De Concertcommissie

Margo Birkhoff
Peter Forsthövel
Koos van Geest
Frans Leeuwerik
Jonne Verburg
Stephan van de Wijgert
Corrie van der Wilt

zondagmiddagconcerten.com

Hier kunt u vanaf 1-8-2024 ook de historie van het Maarschalkerweerd-orgel lezen, zoals gepubliceerd in het Concertboek 2023-2024.

In dit boek vindt u op diverse plaatsen QR-codes, die linken naar muziek van de uitvoerenden.

*Naar 'De kerk is fantastisch' van Rik Torfs.

'Het publiek meenemen op een reis in de muziek...'

Aan het woord is Inge Frimout-Hei, een bewogen, zeer geïnspireerde harpist. Ze verzorgde een deel van het Kerstconcert in seizoen 2023-2024. In seizoen 2025-2026, nog even geduld, zal ze met Mariël van den Bos op fluit opnieuw een concert verzorgen.

Een enkele vraag is meer dan voldoende om Inge te laten vertellen, wat mooi is aan harp spelen, wat mooi is aan muziek maken samen met haar muziekpartner Mariël in Duo Sphinx, wat mooi is aan het geven van concerten...

'Al heel jong voelde ik een voorliefde voor de harp. In het gezin waarin ik opgroeide was het normaal om piano te gaan spelen, want ja, dat instrument was in huis. Vijf jaar lang kreeg ik dus pianoles. Als tiener zag ik bij een vioolwinkel in de Schagchelstraat in Haarlem een prachtige harp in de etalage staan. Ik was er helemaal verliefd op en ik heb mijn ouders langdurig en vaak om die harp gezeurd... Op mijn 14e verjaardag hebben mijn ouders mij toen enorm verrast met mijn eerste harp, best een fikse investering, maar vooral ook moeilijk om te vinden, want zoveel aanbod is er niet in harpen.

Vanaf dat moment tot nu toe ervaar ik steeds weer, waarom ik de harp zo'n prachtig en krachtig instrument vind om op te spelen: al die snaren, daar aan zitten, aan voelen, de directe overbrenging, ja het zelf de snaren in beweging zetten; heel, heel anders dan piano spelen, waar je wel het klavier bespeelt, maar de hamertjes de snaren raken. Mijn moeder is beeldhouwer, ze creëert dus uit klei en speelt met klei. Onze dochter Kyra, die ook harp speelt, zegt wel eens tegen me: "Mam, jij speelt alsof je kleit."

'Mam, je speelt alsof je kleit.'

Als een concert goed loopt, dan ervaren Mariël en ik, hoe mooi het samenspel van fluit en harp kan zijn: twee instrumenten die kunnen variëren van zacht, héél zacht naar imposant, die heel veel kleuren kunnen brengen in muziek, tot zilver en goud. We ademen dan letterlijk samen en bouwen het concert heel rustig op door de keuze van en

de volgorde in de muziekstukken. Als dan de connectie met het publiek ontstaat -dat voel je en dat zie je als musicus- dan is dat zo bijzonder: alsof je het publiek meeneemt op een reis in de muziek. Op deze manier mooie en ook nieuwe muziek maken, zo zonder moeite samen musiceren..., èn daar anderen in laten delen, dat is een heel groot voorrecht, dat maakt gelukkig. Dat betekent niet dat dat geen voorbereiding en inzet vergt. Die kunnen heel intens zijn. Vorig jaar zomer heb ik bijvoorbeeld twee weken gewerkt aan een arrangement voor fluit en harp van het muziekstuk 'Morgenstimmung' van componist Edvard Grieg. Dat muziekstuk zullen we zeker in het 3e seizoen van de **ZONDAGMIDDAGCONCERTEN** spelen.

'zo zonder moeite samen musiceren, maakt gelukkig'

Het concert in Mijdrecht/Wilnis herinner ik me nog heel goed. Kleine dingetjes, maar wel belangrijke, maken een concert: bijvoorbeeld hoe de ruimte meewerkt. Alle nootjes gingen in de Johannes de Doperkerk zo mooi, zuiver de lucht in. De kerk heeft zo'n fijne akoestiek en het publiek was zo enthousiast. Het is te merken, dat er veel energie en aandacht in de organisatie van de concerten wordt gestoken. Publiek en musici voelen zich gastvrij onthaald. Een hele mooie formule is er gevonden: de combinatie van orgel en andere instrumenten en zo'n mooi concertboek, dat uitnodigend werkt, leidt tot mooie, bijzondere concerten. Mariël en ik zien er echt naar uit om in het 3e concertseizoen te komen optreden!'

Inge Frimout speelt en zingt 'Summertime' van Gershwin.

Pastoor Ronald den Hartog: 'Meer en meer word ik fan van de ZONDAGMIDDAGCONCERTEN.'

'Een Zondagmiddag**ORGEL**concert, is niet het eerste waar ik naartoe ga. Maar, nu ik een paar keer als gastheer en bezoeker ben komen luisteren, ben ik zeker positief verrast en ga ik de concerten meer waarderen. Naast hoogstaande orgelmuziek, komt er een grote variëteit aan muziek voorbij, die regelmatig ook verbonden is met de liturgie. Ook herken ik de bevoegenheid en de betrokkenheid van de uitvoerende musici. Zelf heb ik uiteindelijk twaalf jaar in een bluesband gespeeld.

Het is duidelijk dat de gasten enorm genieten en ik ben er trots op, dat dit alles in 'mijn' kerk gebeurt, dankzij een enthousiaste groep vrijwilligers.

Van harte hoop ik u en jou, als echte liefhebbers, weer te ontmoeten, de 2e zondag van de maand, om 15.00 uur. Graag tot dan.

Pastoor Ronald den Hartog

Goede doelen

De concerten zijn vrij toegankelijk. Wel vragen wij u na ieder concert een bijdrage voor een goed doel, waarmee u uw waardering voor het concert kunt laten blijken. De volgende goede doelen waren in het afgelopen seizoen bijzonder blij met en dankbaar voor uw giften: Voedselbank De Ronde Venen, Zonnebloem afd. Mijdrecht en afd. Wilnis, Stichting Gezinsbuddy, Stichting Hoogvliegers, Buurderij Van Dam, Stichting Haarwensen, Inloophuis 't Anker, Johanneshospitium Wilnis en Beleef het Leven.

Ook in het concertseizoen 2024-2025 kunt de goede doelen zowel contant als via de QR-code steunen.

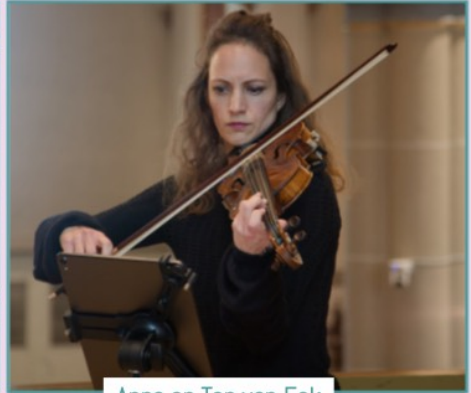

CONCERTSEIZOEN 2023-2024: VAN 'SWINGEN,

Ruben Drenth en Bert van den Brink

Anne en Ton van Eck

Niels de Klerk

Schola Iuventatis olv Jeroen Felix

Inge Frimout-Hei

deurcollecte goede doel

...ROCKEN EN VERRASSEN' TOT 'MYSTIQUE'

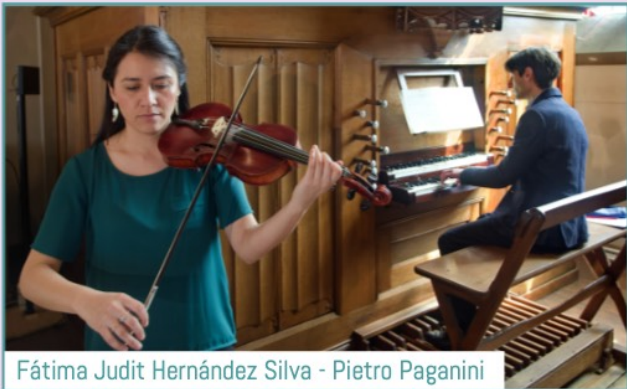
Omnes Terminos

Maarten Wilmlink - Vocalgroup Gaudiozo

Arno van Wijk - Donij van Doorn

Fátima Judit Hernández Silva - Pietro Paganini

Concert 'Gouden sonates en ruwe diamanten'

Judith Steenbrink - viool
Tineke Steenbrink - orgel

Programma

Ignazio Albertini (1644-1685)

Sonata I

Georg Muffat (1653-1704)

Toccatà VII

Antonio Bertali (1605-1669)

Ciaccona

Georg Muffat (1653-1704)

Passacaglia

Heinrich Ignaz Franz von Biber (1644-1704)

Sonata V

Orgelwerk van Bach in een arrangement
van Judith en Tineke Steenbrink,
uitgevoerd door hun orkest Holland Baroque.

Toelichting

In dit programma hoort u sonates van componisten uit de bloeitijd van de Stylus Fantasticus: 'de vrijste en ongehinderdste methode voor compositie - aan niets gebonden,' zo zegt A. Kircher (1602-1680) over dit fenomeen. Deze ongedwongen vorm zorgt voor een boeiende ervaring van 17e eeuwse hoogtepunten. Het concert begint met een virtuoze sonate van **Ignazio Albertini**, een relatief onbekende, zeer boeiende tijdgenoot van **Heinrich Ignaz Franz Biber**, de meest oogverblindende figuur onder de vioolvirtuozen van de 17e eeuw, vergelijkbaar met een Paganini in de 19e eeuw. **Biber's** stukken barsten van de virtuoze elementen, nieuwe technieken, bizarheid en eindeloze vindingrijkheid - de Stylus Fantasticus op het hoogtepunt van zijn tijd. Een violist in hart en nieren; zijn composities zijn zo ongelooflijk violistisch geschreven, met een gipsy touch.

Welkom bij kamermuziek boordevol barok-enthousiasme en levendigheid.

TINEKE EN JUDITH STEENBRINK

Tineke Steenbrink (orgel en klavecimbel) is medeoprichter van Holland Baroque.

Sinds haar jeugd is zij verbonden aan het historische Severijn-orgel van de Sint Martinuskerk in Cuijk. Na docentschap aan conservatoria in Zwolle en Groningen is zij sinds 2014 als docent werkzaam aan het Koninklijk Conservatorium Den Haag. Haar jarenlange studie naar de autograaf van het Stabat Mater van Pergolesi leidde tot de publicatie van zijn handschrift bij Edition Wallhall. Tineke houdt zich bezig met studie naar het barokke Gregoriaans: het gebruik en de uitvoeringspraktijk in Brabant van de 17de en 18de eeuw. Eeuwenoude Gradualia, Antiphonalia en Processionalia worden bladzijde voor bladzijde op aantekeningen, invoegingen, aanwijzingen en gebruikssporen bestudeerd. In 2023 verscheen het album SLOW ROADS met werken van de jonge componist Ivan Vukosavljevic. Een fascinerende set nieuwe composities voor orgels in de middentoonstemming.

Haar opleiding bestond uit de studie orgel aan het conservatorium Utrecht en klavecimbel aan de Hochschule für Musik Köln waar deze studie met de hoogste onderscheiding werd afgerond.

Judith Steenbrink (barokviool) is verslingerd aan barokmuziek. Na haar studie bij o.a. Lucy van Dael reisde ze door de wereld met European Union Baroque Orchestra, Concerto Copenhagen en Amsterdam Baroque Orchestra. Sinds jaren is zij als eerste violist aan Christina Pluhar's ensemble l'Arpeggiata verbonden. Met haar tweelingzus Tineke Steenbrink stond zij aan de wieg van Holland Baroque waar zij als artistiek leider en concertmeester haar thuis gevonden heeft. Als concertmeester en dirigent was zij te gast bij Irish Baroque Orchestra en het Residentie Orkest. Judith Steenbrink is tevens docent aan de Internationale Zomeracademie in Alden Biesen. Dit jaar vindt de derde editie van haar festival 'Batenburg Baroque' plaats op 12, 13 en 14 juli 2024.

ZONDAG
8/9/2024

Fotograaf: Wouter Jansen

TINEKE EN JUDITH STEENBRINK

Tineke vertelt: 'Mijn tweelingzus Judith en ik hebben en renaissancemuziek en barokmuziek vanuit onze vroegste jeugd meegekregen. We zijn er mee groot geworden. Omdat we dicht bij de Duitse grens woonden stond de radio meestal op WDR3, geweldig! De uitdrukking van emoties begrijp ik moeiteloos via de barokke muzikale taal, dat is voor mij zo natuurlijk. Wat mij ook aanspreekt is dat je geen gigantische zalen of enorme orkesten nodig hebt om deze muziek uit te voeren. In barok zit de menselijke maat. Barok is voor mij ook een soort spreektaal geworden; een tweede taal die ik begrijp en van waaruit ik muzikaal kan denken.'

Judith vertelt: 'Waarom kies je als kind voor een bepaald instrument? Ik kan me het moment nog herinneren dat ik voor het eerst een viool vast had, en dat ik meteen dacht: dit is iets voor mij. Het werkelijke waarom is een mysterie. In ieder geval ben ik blijven spelen, iedere dag weer! Het gevoel van de viool in mijn hals. Dat het instrument bij mijn lichaam begint te horen. Het samenspelen in een strijkersgroep. Ik ben er zo mee vergroeid. Ik houd van het gevoel mijn strijkstok in mijn hand te hebben, en het gevoel hebben met de stok te praten. De weerbarstige darmsnaar is een extra uitdaging. Het spel is nooit gewonnen. Weersverandering, luchtvochtigheid, te veel steen in de kerk, alles is direct van invloed op de klank. Het blijft een fascinerend gevecht dat je met liefde, volharding en een glimlach met je instrument voert.'

ZONDAG
8/9/2024

Fotograaf: Marco Borggreve

Concert 'Swingend en Sacraal'

Ilse van Wuijckhuijse - sopraan
Jan Willems - orgel

Programma

Fantasia und Fuge in c-moll - BWV 537

Johann Sebastian Bach (1685-1750)

Priez pour paix, douce Vierge Marie •

Francis Poulenc (1899-1963)

Ave Maris Stella
(Andante Sustainuto voor orgel)

Franz Liszt (1811-1886)

La Procession •

Cesar Franck (1822-1890)

Salve Regina
(Uit: Eight Short Preludes on Gregorian Themes - op. 45)

Marcel Dupré (1886-1971)

Salve Regina •

Nino Rota (1911-1979)

Improvisation sur Salve Regina

Dennis Bédard (1950)

Ave Maria - op. 8 •

Luigi Luzzi (1824-1876)

Grande Offertorio in Re-maggiore

Gaetano Donizetti (1797-1848)

Ave Maria •
Libertango

Astor Piazzolla (1921-1992)

• sopraan en orgel

Toelichting

JOHANN SEBASTIAN BACH - Fantasia und Fuge in c-moll - BWV 537

Als hoofdgerecht hoort u een van de grootste meesterwerken van Bach voor orgel. Beginnend met een lange noot op de laagste toon van het orgel ontvouwt zich een prachtig stemmenweefsel. Een klaagzang pur sang, dat mag je deze fantasie wel noemen.

Een grotere tegenstelling met de erop volgende fuga is nauwelijks denkbaar. Terwijl je na de fantasie in weemoedige sferen verkeert, plons je

onverhoeds in een uiterst energieke fuga.

FRANCIS POULENC - Priez pour paix, douce Vierge Marie •

De muziek die u vanmiddag hoort, schreef Poulenc in 1938 op een gedicht van Charles d'Orléans uit begin 15e eeuw. Toen de Franse krant 'Le Figaro' het gedicht van Charles d'Orléans in de onzekere tijd voor de Tweede Wereldoorlog publiceerde, raakte dit Poulenc en schreef hij er zijn melodie op.

FRANZ LISZT - Ave Maris Stella (Andante Sustainuto voor orgel) - S.669/2

Liszt geldt als een van de grootste pianovirtuozen aller tijden en als gevierd en vernieuwend componist. Hiernaast had hij andere bezigheden die hem sterk interesseerden, waaronder de liefde en religie. Dit ging zelfs zover, dat Liszt in Rome alle vier de lagere wijdingen ontving. Hij verwerkte zijn sterke geloofsovertuiging in vele koorwerken en in zijn werken voor orgel, zo ook in het orgelwerk dat u vandaag hoort, het 'Ave maris stella' uit 1868.

CESAR FRANCK - La Procession (1888) •

Sacramentsprocessies kwamen vroeger veel voor, vooral in de meimaand. César Franck liet zich inspireren door het gedicht La Procession van de dichter Charles Auguste Brizeux (1803-1858) en zette het op muziek.

MARCEL DUPRÉ - Salve Regina (uit: Eight Short Preludes on Gregorian Themes, op. 45)

De eerste orgellessen krijgt Dupré van zijn vader. In 1937 werd hij organist van het enorme Cavallé-Coll-orgel van de Saint-Sulpice in Parijs en tegelijkertijd verwierf hij faam als orgeldocent aan het conservatorium van Parijs. Ondanks zijn grote concertpraktijk bleef hij ook volop als kerkmusicus actief. Dupré stierf met Pinksteren in de middag, na op 85-jarige leeftijd nog de ochtendmis te hebben gespeeld. Hij liet ons vele mooie orgelwerken na zoals dit stuk, dat geïnspireerd is op het plechtige gregoriaanse Salve Regina.

NINO ROTA - Salve Regina •

Nino Rota was een Italiaanse componist, voornamelijk bekend van de filmmuziek voor de Godfather-trilogie en de films van Federico Fellini. Naast zijn carrière als filmmuziekschrijver, werd hij in 1950 directeur van het conservatorium in Bari. Rota componeerde niet alleen filmmuziek, maar ook verschillende opera's, oratoria, balletmuziek en religieuze muziek, zoals dit Salve Regina voor mezzosopraan en orgel.

DENNIS BÉDARD - Improvisation sur Salve Regina
De Canadese componist Dennis Bédard, organist van de kathedraal van Vancouver, schrijft in een Frans-impressionistisch idioom. In deze korte improvisatie hoort u de melodie van het bekende gregoriaanse Salve Regina.

LUIGI LUZZI - Ave Maria • - op. 8

Veel componisten maakten een toonzetting van het Wees Gegroet. Het Ave Maria van de Italiaanse componist Luigi Luzzi is in Nederland niet zo bekend geworden. Zijn stuk kenmerkt zich door mooie melodische lijnen die in een 19e-eeuwse Italiaanse opera niet zouden misstaan.

GAETANO DONIZETTI - Grande Offertorio in Re-maggiore

Donizetti componeerde tal van belcanto opera's, waarvan Lucia di Lammermoor het meest bekend is gebleven. De invloed van deze stijl is ook waarneembaar in zijn Grande Offertorio. Het idee dat deze frivole muziek tijdens de offerande van een zondagse hoogmis werd gespeeld, doet vandaag de dag wellicht de wenkbrauwen fronsen. Ten tijde van de bouw van het orgel van Mijdrecht was er overigens sprake van een kantelpunt in de kerkmuziek: het veel serieuzere gregoriaans en de muziek van Palestrina werden de standaard.

ASTOR PIAZOLLA - Ave Maria • & Libertango

De van geboorte Argentijn Piazzolla leerde op 8-jarige leeftijd al bandoneon spelen. Op latere leeftijd ging hij de muziek van Bartók en Stravinsky bestuderen en deed een opleiding orkestdirectie. Hij combineerde de verschillende muziekstijlen die hij beheerste en werd een boegbeeld voor de vernieuwde Argentijnse tango. Hij werd beroemd met zijn werken als 'Adios Nonino' en de 'Libertango'. U hoort van Piazzolla vandaag een melancholisch Ave Maria en als afsluiting de opzweepende Libertango.

ILSE VAN WUIJCKHUIJSSE

Ilse van Wuijckhuijsse volgde haar eerste zanglessen bij Jan Douwes aan het Conservatorium te Rotterdam. Na lessen bij verschillende docenten gevolgd te hebben, kreeg Ilse les van Willy Peeters in Oosterhout en werd zij daarnaast gecoacht door Bas Ramselaar en Margriet van Reisen. Momenteel wordt ze gecoacht door sopraan Marjon Strijk. Ook nam zij deel aan een Masterclass Oratorium van Maarten Koningsberger.

Regelmatig treedt zij op als solist bij verschillende koren en ze zingt solopartijen in missen (o.a. Mozart, Haydn, Schubert, Gounod en Rossini) cantates en oratoria (o.a. Bach, Händel, Schubert, Respighi, Rutter en Jenkins).

Als cantor is zij verbonden aan de Basiliek-Sint-Jan-de-Doper in Oosterhout. Ze zingt hier vrijwel iedere zondag en ook bij uitvaarten en huwelijken en in 2018 en 2019 was ze ook op TV te zien tijdens de live uitgezonden mediaveringen van de KRO/NCRV.

Samen met haar echtgenoot Jan Willems geeft zij concerten (o.a. Grote Kerk Breda, Oostkerk Middelburg, Laurenskerk Rotterdam, Kathedraal Haarlem), waarbij zij zich heeft toegelegd op literatuur die speciaal voor orgel en zangstem is geschreven (o.a. Vierne, Poulenc, Reger en Andriessen).

Ilse werkte mee aan een vijftal CD-opnamen, o.a. van de Brabantse Orgelfederatie.

Naast zang studeerde Ilse lange tijd dwarsfluit en tevens volgde zij koördirectie cursussen bij de NSGV.

ZONDAG
13/10/2024

Waarom ik ben gaan zingen...

Ik ben van jongs af aan altijd met muziek bezig geweest en zong thuis veel met mijn moeder, die gitaar speelde. Toch koos ik in eerste instantie voor dwarsfluit. Nadat ik dat meer dan tien jaar had gedaan, wilde ik op mijn 17e 'iets anders'. Ik begon met zanglessen 'lichte muziek'. Een paar weken voor de zomervakantie kreeg ik een andere docente, die vroeg of ik toch niet liever klassiek wilde zingen. Ze haalde me over en na de volgende les was ik verkocht: dit paste veel beter bij mij! Maar de zomervakantie brak aan: ik was geslaagd voor het gymnasium en ik ging op kamers in Rotterdam waar ik verpleegkunde ging studeren. Uiteindelijk zorgde pater Nico Wesselingh (benedictijner monnik Sint Paulusabdij in Oosterhout) ervoor, dat ik aan het conservatorium in Rotterdam verder kon gaan met klassieke zang.

Mijn grootste bewonderaar...

Tot voor kort was dat mijn lieve oma. Ze was altijd zo ontzettend trots op mijn zang en vertelde dat aan iedereen.

Als ze kon, kwam ze naar een concert. Helaas is ze in december 2023 op 97-jarige leeftijd overleden. Ze was zelf heel erg muzikaal. Ze had een absoluut gehoor en zong alles op do-re-mi mee. Vroeger had ze een elektronisch orgel en later een klein keyboard waar ze altijd op speelde. Helaas was het in haar tijd niet mogelijk om muziekles te volgen, dus speelde ze muziek met enkele vingers. Als ze nu jong zou zijn geweest, had ze zich waarschijnlijk veel verder kunnen ontwikkelen.

Een concert is voor mij geslaagd...

Als ik eraan mee heb kunnen werken dat mensen hun dagelijkse beslommingen even kunnen vergeten en ze zich geraakt voelen door de muziek. Muziek kan raken aan de ziel en je alles doen vergeten. Als ik daaraan kan bijdragen, ben ik heel blij.

JAN WILLEMS

Jan Willems (1980) studeerde Hoofdvak Orgel & Kerkmuziek aan het Brabants Conservatorium bij Bram Beekman. Daarnaast volgde hij bijvakken voor improvisatie bij Henco de Berg en Geert Bierling. De basis voor dit alles werd gelegd aan het Dongens Muziek Instituut bij Frans Bullens, bij wie hij in 2001 cum laude het D-examen behaalde.

Na cursussen bij de Nederlandse Sint-Gregoriusvereniging ging hij verder met koördirectie aan het Brabants Conservatorium bij Ramon van den Boom en Martien van Woerkum. Aan de Folkwang Universität der Künste in Essen, Duitsland, verdiept hij zich sinds 2005 in de authentieke uitvoeringspraktijk van het Gregoriaans bij prof. Stephan Klöckner. Hij is dan ook mede-oprichter en dirigent van de Schola Bavonensis: een groep mannen die zich toelegt op het uitvoeren van zowel Gregoriaanse gezangen als gezangen uit het Nederlandstalige getijdengebed.

Nadat Jan organist was van de Sint-Paulusabdij te Oosterhout en van de Sint-Bavokerk te Raamsdonk, werd hij in 2007 hoofdorganist van de orgels van de

Basiliek Sint-Jan-de-Doper te Oosterhout. In 2023 werd Jan ook de Stadsorganist van de gemeente Oosterhout en zo raakte hij als artistiek adviseur betrokken bij de jaarlijkse concertserie van de Stichting Ludens rond het monumentale **Maarschalkeweerd-orgel** (1890) van de Basiliek.

Naast organist is Jan ook nog dirigent van RK Jongerenkoor YRDV en van de Capella Catharina, het kamerkoor van de Catharinaparochie in Oosterhout. Voor deze koren componeerde hij veel koormuziek.

Jan is als docent aardrijkskunde verbonden aan het Stedelijk Gymnasium in Breda. In 2003 studeerde hij aan de Universiteit Utrecht af als sociaal geograaf in historische geografie & muziekgeografie. Op deze school startte Jan in 2006 een Schoolkoor, dat op hoogtijdagen van de school een meerstemmig repertoire ten gehore brengt.

Fotograaf: Laurens Janus

ZONDAG
13/10/2024

Waarom ik voor dit instrument heb gekozen:

Toen ik als klein kind in de kerk van mijn oma zat, duurde zo'n viering erg lang, natuurlijk. Maar als dat machtige orgel dan begon te spelen... Thuis had ik alleen een keyboard, dus ging ik snel op orgelles. De organist van onze parochie overleed plotseling en de pastoor kwam aan mijn moeder vragen of ik de samenhang kon begeleiden... Zo begon ik op mijn 12e als kerkorganist. Sindsdien vormen orgels, kerkmuziek en mooie liturgie een ware verslaving...

Mijn grootste bewonderaar op muzikaal vlak:

Dat is vermoedelijk mijn oudste zoon Thomas (10), die ook orgel speelt en in de basiliek van Oosterhout mijn trouwe registrant is. Daarnaast vinden veel leerlingen, waaraan ik lesgeef of die in mijn koren zingen, dat orgel spelen machtig interessant: met handen én voeten en dan ook nog meezingen en dirigeren...dan moet er toch een steekje los zitten? Ik vrees dat ze daarin gelijk hebben.

Wat ik graag speel:

Dat zijn toch de orgelwerken van Bach: die vervelen nooit, blijven inspireren. Maar ook in de symfonische muziek van Franck, Duruflé of Andriessen kan ik mezelf helemaal verliezen. Veel hangt af van het orgel waarop je speelt. Een muziekstuk wordt pas echt mooi, als er een match is met het orgel. Sommige werken die ik vandaag speel, klinken totaal niet op ons **Maarschalkerweerd-orgel** in Oosterhout, maar wél hier in Mijdrecht.

Muziek die ik graag beluister:

Mijn Spotify-speellijsten zijn uiterst divers: van Palestrina tot Gershwin, van Händel tot Messiaen, van Rachmaninoff tot Rammstein, opera-aria's gezongen door Luciano Pavarotti ...voor elke gelegenheid is er mooie muziek. Met kerst een carol van Willcocks, met Pinksteren een daverend Veni Creator van Duruflé, maar op een feestje met vrienden mag Nena (99 Luftballons) weer niet ontbreken. Voor alle muziek geldt: als die maar goed in elkaar zit én past bij de gelegenheid.

Concert 'Vriendschap, liefde, geloof en verraad'

Ernst Vermeulen - bariton
Stephan van de Wijgert - orgel

Programma

Joseph Haydn (1732-1809)

Uit 'Die Jahreszeiten': Aria - Erblikke hier betörter Mensch

Johann Christian Heinrich Rinck (1770-1846)

Uit 'Flötenkonzert' F-Dur op. 55: Deel 1 Allegro Maestoso •

Josef Rheinberger (1839-1901)

Uit 'Sechs religiöse Gesänge'

1. Sehnet, Welche Liebe
2. Ich in des Herrn
3. Wenn alle untreu werden

Felix Mendelssohn Bartholdy (1809-1847)

Sonate 4 in B-Dur op. 65 •

- Allegro con brio
- Andante religioso
- Allegretto
- Allegro maestoso e vivace

Josef Rheinberger

Uit 'Sechs religiöse Gesänge'

4. Vater unser
5. Nachtgebed
6. Ave Maria

Johann Christian Heinrich Rinck

Uit 'Flötenkonzert F-Dur' op. 55: Deel 3 Rondo Allegretto •

Joseph Haydn

Uit 'Der Schöpfung': Aria - Nun Scheint in vollem Glanze der Himmel • orgelsoli

Toelichting

Het is herfst, de zon heeft steeds minder kracht en buiten wordt het steeds kouder, de wintertijd is ingegaan. Een mooi moment voor reflectie aan de hand van de liederen en muziek op dit programma. De liederen behandelen thema's als vriendschap, liefde, geloof en verraad. Heerlijk zwelgen met Duitse liedkunst dus en dat met de stem van Ernst Vermeulen. De bas-aria 'Erblicke hier, betörter Mensch' uit 'Die Jahreszeiten' van **Haydn** klinkt als het jaar bijna ten einde is, en de periode van groei en bloei is vervlogen.

Johann Christian Heinrich Rinck was een Duits componist, organist en muziekcriticus. Vanaf 1786 kreeg hij orgel- en compositielessen bij een leerling van Johann Sebastian Bach. Zijn orgelcomposities werden zeer gewaardeerd en **Rinck** leverde een belangrijke bijdrage voor de vernieuwing en verrijking van de orgelmuziek aan het begin van de 19e eeuw.

Joseph Rheinberger werd geboren in Vaduz, Liechtenstein, begeleidde als organist vanaf zijn zevende levensjaar al kerkdiensten en werd op zijn twaalfde toegelaten tot het Conservatorium van München. Hij had groot aanzien als organist en componist, en was lange tijd docent compositie aan datzelfde Conservatorium. Zijn eigen compositiestijl bleef altijd traditioneel, in de voetstappen van Bach, Mozart en Mendelssohn. Hij was er succesvol mee; musici, uitgevers en ook koren vroegen veelvuldig om nieuw werk. Hij stond met veel vakgenoten in contact, getuige de vele briefwisselingen die overgeleverd zijn. In 1877 werd **Rheinberger** door koning Ludwig II van Beieren benoemd tot zijn hofcomponist. Vanaf dat moment drukte hij een grote stempel op de katholieke kerkmuziek in Duitsland. In 1888 schreef hij zijn opus 157, 'Sechs religiöse Gesänge' voor zangstem en orgelbegeleiding.

De zes orgelsonates van **Felix Mendelssohn** hebben eigenlijk geen introductie nodig; ze gelden als absoluut hoogtepunt in het orgelrepertoire tussen Bach en Liszt. **Mendelssohn**, zelf een voortreffelijk organist, componeerde ze op verzoek van de Engelse uitgeverij Conventry & Hollier. Aanvankelijk zouden het zes voluntaries voor orgel worden, maar het project draaide al snel uit op zes sonates, elk met een eigen karakter, vandaag hoort u de vierde sonate.

Joseph Haydn schreef zijn meesterwerk 'Die Schöpfung' aan het einde van de 18e eeuw, nadat hij tijdens een reis naar Engeland onder de indruk was geraakt van een oratorium van Händel. De bas-aria 'Nun scheint in vollem Glanze der Himmel' klinkt op het moment dat de aardse schepping bijna voltooid is. De mens is aanstaande, die komt om Gods werk te aanschouwen en Zijn Goedheid te loven.

ERNST VERMEULEN

Ernst Vermeulen vertelt...

De eerste klassieke werken die ik als jong kind hoorde en waarvan ik me nog kan herinneren dat die diepe indruk maakten, waren de Impromptus van Schubert, prachtige stukken voor piano-solo, en de negende symfonie van Dvorak, 'Uit de nieuwe wereld'. Ik luisterde ze ademloos en vaak. Ook Beethoven's Pastorale en de Ungarische Tänze van Brahms gingen erin als koek, en natuurlijk vele andere klassieke hits. Toch was er niet alleen maar klassieke muziek; de radio stond vaak aan en alles wat er aan popmuziek en jazz voorbij kwam, werd met evenveel belangstelling gevolgd. Er stond een piano bij ons thuis, mijn vader speelde een beetje. Ik probeerde ook wel eens wat: ik bleek aanleg te hebben, dus ging ik op les.

Veel later, toen ik in Amsterdam studeerde, kwam ik toevalligerwijs terecht in een katholiek kerkkoor onder leiding van Michael Hedley, iemand uit de anglicaanse traditie, en waar dus veel Engelse koormuziek werd gedaan. Elke week werden er weer nieuwe stukken uit de kast gehaald, dus mijn stem én mijn oren werden daar uitstekend getraind.

Ik ontdekte nieuwe helden, William Byrd en Thomas Tallis, maar ook Josquin des Prez, Jacob Obrecht en Heinrich Schütz. Omdat

Michael een uitstekende organist was én een enthousiaste ambassadeur, raakte ik in de ban van wat Mozart 'der König aller Instrumenten' noemde, het orgel.

Ik besloot om orgel te gaan studeren op het Conservatorium van Utrecht bij Reitze Smits. Daar leerde ik ook Stephan kennen, met wie ik dit concert geef. Later kwam het hoofdvak zang erbij, aanvankelijk bij Henny Diemer en later en nog steeds bij Harry Peeters.

Ernst vertelt verder...

Omdat ik veel werk kreeg als zanger verdween het orgel beroepsmatig naar de achtergrond. Mijn liefde voor theater bracht me onder andere bij de Nationale Opera, de Nederlandse Reisopera en de Bayreuther Festspiele. Ik bracht Schubert's liederencyclus 'Die Winterreise' op cd uit in het Fries, de taal van mijn jeugd, en onlangs deed ik bij MusikfürMusik in Berlijn de rol van Jochanaan in Richard Strauss' Salome.

Ik heb geen favoriete componist. Er is gewoon heel veel mooie muziek geschreven. Händels Jephta is fantastisch, net als The Great Service van William Byrd. Le grand Macabre is een krankzinnig absurde opera van Ligeti en op een andere manier daardoor net zo fantastisch, Bach's talent voor contrapunt gaat ieders voorstellingsvermogen te boven, de mooiste cadenzen in de tonale muziek zijn misschien wel van Johannes Brahms, en Hermann Prey die de balladen van Carl Loewe zingt is ook één groot feest, net als Stravinsky's meesterwerk 'The rake's progress'...

Ik zou zo nog pagina's lang door kunnen gaan.

Mijn zwak voor Schubert is trouwens altijd gebleven; zijn Impromptus kan ik inmiddels redelijk spelen.

STEPHAN VAN DE WIJGERT

Stephan van de Wijgert studeerde orgel aan de Hogeschool voor de Kunsten te Utrecht. In 1998 behaalde hij het examen Docerend Musicus, in 2001 het diploma Tweede Fase. Hij ontving vanaf 1987 les van Véronique van den Engh, Jan Raas, Reitze Smits, Matteo Imbruno, Jan Welmers en Erik Visser. Ook volgde hij masterclasses en was hij prijswinnaar van het Sweelinck-concours in 2007.

Sinds 2008 is hij als organist verbonden aan De Duif te Amsterdam waar hij het monumentale Smits-orgel (1863) bespeelt en concerten voor Stadsherstel Amsterdam organiseert, de eigenaar van De Duif. Sinds 2022 is de Oosterkerk in Amsterdam met het bijzondere Oeckelen-orgel in bezit gekomen van Stadsherstel. Stephan organiseert ook daar voor Stadsherstel een concertserie.

Stephan van de Wijgert is artistiek leider van de serie **ZONDAGMIDDAGCONCERTEN** in Mijdrecht/Wilnis die wordt gehouden op en bij het **Maarschalkerweerd-orgel** in de H. Johannes de Doperkerk. Dezelfde functie heeft hij bij de Berne Abdijconcerten, de orgelserie van de Norbertijner Abdij te Heeswijk-Dinther in Noord-Brabant.

Stephan, die jaarlijks menig concert in binnen- en buitenland geeft, is voorts werkzaam als koordirigent en docent.

**ZONDAG
10/11/2024**

Waarom heb je dit instrument gekozen?

Als jongen van 6 ontdekte ik zowel muziek maken als naar muziek luisteren. Ik kreeg al snel pianoles, mijn moeder was superblij met mijn nieuw ontdekte interesse. Ietswat teleurgesteld was ze in mijn desinteresse voor de H. Mis op zondagochtend: in plaats van op te letten wat er gezegd werd, zat ik achterstevoren in de kerkbank naar het orgel en de dirigent te kijken. Ik ging orgels tekenen en al snel kwam dat magische moment dat ik voor het eerst op het orgel mocht spelen van mijnheer Pastoor. Vanaf dat moment heb ik nog maar weinig tijd in de kerkbanken doorgebracht, meestal zit ik tijdens vieringen op een orgelbank of sta ik achter een dirigeerlessenaar.

Hoe bereid je een concert voor?

Het voorbereiden van een concert begint met het samenstellen van een programma en liefst een bezoek aan het betreffende orgel. Veel wikken en wegen, wat is het publiek waarvoor je speelt en wat kan er op het

instrument, hoeveel tijd heb ik voor de voorbereiding? Het is vaak een hele nauwgezette planning.

Wie is op het muzikale vlak jouw grootste bewonderaar?

Dat was uiteraard mijn moeder en ik geloof dat ik nooit een meer toegewijde fan zal krijgen. Ondanks haar overlijden voel ik vooral tijdens het musiceren de sterke band nog heel duidelijk.

Welk muziekstuk speel je graag?

Als het goed is speel ik dat op dit concert, vaak is het werk dat ik op dat moment speel mijn lievelingswerk.

Welk muziekstuk/lied beluister je graag?

Voor mijn ontspanning luister ik graag naar opera en dan met name opera's van de componisten Verdi, Mozart, Beethoven, Bellini, Rossini en Donizetti. Vooral alles wat Maria Callas heeft gezongen, dat beluister ik graag, ik ben een super grote fan van haar.

Wanneer voelt een concert dat je hebt gegeven voor jou als geslaagd?

Mijn beleving en die van de meeste uitvoerenden is een controlerende, zodra je te veel gaat genieten, verlies je het noodzakelijke overzicht en vlieg je eruit of verlies je je toehoorder. Maar als het tijdens een concert allemaal goed loopt, komt er naast het controleren een lijntje bij. Ik kan dat lijntje het best omschrijven als een bijzondere sfeer die bij scheppen of iets creëren past, een heel bijzonder en intens gevoel.

Kerstconcert 'Opnieuw geboren'

Kamerkoor Saudade o.l.v. Vincent Doek
Stephan van de Wijgert* - orgel

Programma

James MacMillan (1959)	O radiant dawn
Lorenzo Donati (1972)	Hodie Christus natus est
John Tavener (1944-2013)	The Lamb
Hans Leenders (1965)	O Oriens, splendor lucis
Jacob Handl (1550-1591)	Ecce concipiens
Mons Leidvin Takle (1942)	Meditation •
Joh. Seb. Bach (1685-1750)	Brich an (Choral)
Ola Gjeilo - arr. (1978)	Away in a manger
Ola Gjeilo (1978)	Ave generosa
Peter Gritton - arr. (1963)	Stille Nacht
Praetorius, Pitts - arr. (1969)	Lo, there a Rose is blooming
Mons Leidvin Takle (1942)	Blues toccata •
Phillip A. Cooke (1980)	O magnum mysterium
Herbert Howells (1892-1983)	Here is the Little Door
Francis Poulenc (1899-1963)	Hodie Christus natus est
Ola Gjeilo (1978)	A spotless Rose

Samenzang

Al wie dolend in het donker - Nu zijt wellekome - Hark! the herald angels sing

• orgelsoli

* Zie blz 30 en 31 voor curriculum en beantwoording vragen.

ZONDAG
8/12/2024

Toelichting

Schittering van eeuwig Licht, Brenger van gerechtigheid aan hen die in duister wandelen. Kerstmis staat voor de deur. Een groot geheim wordt aan ons geopenbaard.

'Brich an. O schönes Morgenlicht.'

De Italiaanse componist **Lorenzo Donati** hanteert een eigen idioom van gesproken en gezongen teksten in zijn 'Hodie Christus natus est'. Daarentegen is **Francis Poulenc** in het gelijknamige lied meer de schilder van klankkleuren met sterk ritmische frasen.

Kwetsbare melodische lijnen met minieme dissonanten kondigen de geboorte van het Lam aan in **John Tavener's** lied 'Little Lamb, who made thee, gave thee life?'

'Gij zult zwanger worden en een zoon baren!'

De onbevleete ontvangenis als beginsel van heilige heelheid wordt bezongen in het motet 'Ecce concipies' van de 16e eeuwse **Jacob Handl**; de geboorte van een nieuwe Koning is op komst.

Dezelfde zuiverheid van Maria komt terug bij **Ola Gjeilo's** 'Ave generosa' op een tekst van de middeleeuwse, benedictijnse abdis Hildegard van Bingen; schitterend en onbezoedeld, gloriosa et intacta.

'O magnum mysterium' voor koor en orgel van **Phillip A.Cooke**.

Het orgel luidt met een crescendo koraal het koorgezang in, dat uitmondt in het bejubelen van het wonderbaarlijk sacrament van het kind in de kribbe.

Ook hier 'Beata Virgo', gelukkige maagd, ... en dan met een groots fortissimo de naam van Christus, de Heer!

Vóór het Amen sluit het werk bijna in stilte en zonder maat met een unisono Alleluia.

'Here is the little door' van de Engelse componist **Herbert Howell's** refereert aan de Drie Koningen met hun gaven van goud, wierook en mirre.

De verstilde opening sluit koninklijk af, maar even verderop in het 2e vers krijgt het onschuldige Kind te maken met het zwaard, de kruitdampen op het slagveld en mirre als balsem voor de doden.

Moet de aarde zo verdedigd worden met het zwaard? 'Defend with it Thy little Lord'.

Het concert besluit met samenzang!

KAMERKOOR SAUDADE

Saudade is een Portugees woord voor weemoedig verlangen naar mensen en ervaringen die nog slechts als een mooie herinnering bestaan. Dit poëtische woord raakt de kern van wat Kamerkoor Saudade in zijn muziek wil overbrengen: het gevoel van schoonheid, heimwee en vergankelijkheid. Het repertoire bestaat vooral uit muziek uit de vroege barok, de romantische periode en van 20ste-eeuwse componisten.

Kamerkoor Saudade bestaat uit 25 mensen tussen de 20 en 65 jaar en heeft zich sinds de oprichting in 1991 ontwikkeld tot een koor van niveau. Tijdens wekelijkse repetities en een jaarlijks repetitieweekend wordt met veel enthousiasme hard gewerkt aan een 'Saudadische' interpretatie van de muziek. Gemiddeld treedt Kamerkoor Saudade 4 keer per jaar op. Vaak gebeurt dat op uitnodiging in concertseries binnen en buiten Utrecht. In 2023 heeft Saudade o.a. met het Zwitserse kamerkoor Molto Cantibile uit Luzern een groot dubbelkoorconcert gegeven en een zeer goed bezocht kerstconcert in de Sint Jan de Doper in Waalwijk.

Bij alle optredens keert het zoeken naar schoonheid en vertroosting terug.

**ZONDAG
8/12/2024**

**De leden van het Kamerkoor Saudade
beantwoorden de vragen.**

Josette - Waarom heb je voor dit koor gekozen?

Het zijn fijne mensen die mij al jaren inspireren tot muziek maken. Je moet voor muziek maken namelijk je in enige mate op je gemak kunnen voelen: je lijf moet je niet in de weg zitten.

**Debbie - Wanneer voelt een concert dat je hebt
gegeven voor jou als geslaagd?**

Als ik het gevoel heb dat we, als koor en dirigent samen, echt een mooie muzieksfeer hebben gemaakt en als koor en publiek samen een emotionele ervaring hebben gedeeld.

Carolien - Welk muziekstuk/lied beluister je graag?

Bagagedrager van Spinvis. Iets geheel anders dan de klassieke stukken die we met Saudade zingen.

Maar bij dit lied, met name bij het begin zweef ik een beetje en moet ik denken aan het live concert tijdens Oerol jaren terug op het Groene Strand op Terschelling met een biertje in mijn hand, de zon, en prachtig uitzicht!

**Carolien - Hoe ga je met de spanning van een
concert om?**

De gezonde spanning vind ik prettig omdat het je scherp maakt. Daarnaast kan ik nooit voorkomen dat ik tijdens een concert geëmotioneerd raak. En dat is ook niet erg. Het samen zingen en de mooie stukken raken me, dat is het mooie van in een koor samen zingen.

Rianne - Waarom heb je voor dit koor gekozen?

Een goede combinatie van muzikaliteit en gezelligheid.

VINCENT DOEK

De bezielende leiding van dirigent **Vincent Doek** is een onmisbare bron van inspiratie voor het koor. Vincent Doek studeerde piano en koordirectie aan het Utrechts Conservatorium. Zijn zangstudie vervolgde hij o.a. bij Marianne Blok, Pieter van den Berg en Paula de Wit. Gedurende enkele jaren werkte hij samen met pianist-begeleider Jack de Bie. Op het gebied van liedinterpretatie volgde hij lessen bij de bariton Max van Egmond.

Vincent heeft jarenlange ervaring als koordirigent bij verschillende koren. Als dirigent-organist is hij momenteel verbonden aan de parochie Licht van Christus in Vleuten-De Meern met o.a. de koorgroep Ad Altare, de Groep Michaël en de gregoriaanse Schola.

In 1991 richtte hij Kamerkoor Saudade op dat hij sindsdien dirigeert.

Sinds september 2021 is hij dirigent van het nieuw opgerichte Utrechts vrouwenkoor Espresso.

Persoonlijke noot van Vincent: Mijn roots liggen bij het Jongenskoor van de RK Gertrudiskerk in Utrecht.

Daar zongen we alle grote missen van Mozart, Haydn, Bruckner en motetten van o.a. Palestrina, Lotti en de koorwerken van Hendrik Andriessen.

Tot op de dag van vandaag voel ik het zingen van het gregoriaans als mijn vocale basis. De beweeglijkheid van het gregoriaans is essentieel!

**ZONDAG
8/12/2024**

Vervolg van blz 33:

Rianne - Hoe bereid je je op een concert voor?

Ik zorg er altijd voor dat ik de noten goed ken. Op een gegeven moment gaat de muziek leven, en in de weken voor een concert heb ik de muziek die we zingen de hele dag in mijn hoofd!

Jan - Welk muziekstuk zing je graag?

Het mooiste zijn voor mij de Franstalige stukken. Dat moet haast wel liggen aan de Franse taal zelf, waarmee je hele mooie klanken kunt maken. Bijvoorbeeld bij het koorstuk 'Le Vendredi Saint' van F. Xavier Gelabert | Muntaner.

Jolein - Hoe bereid je je op een concert voor?

Als ik op de repetities verschijn en daar goed meedoe, dan is dat meestal voldoende voorbereiding voor het concert. Zo niet, dan oefen ik thuis op de stukken (of maten) waar ik nog niet helemaal zeker van ben.

Inge - Welke componist bewonder je het meest?

Als componist spreekt Poulenc me aan (Ik weet verder niet veel van hem).
Het Salve Regina van hem zing ik heel graag.

Manuela - Waarom heb je voor dit koor gekozen?

Vanwege het hoge niveau gecombineerd met gezelligheid.

Manuela - Welk muziekstuk/lied beluister je graag?

Dido's lament van Purcell.

Manuela - Hoe ga je met de spanning van een concert om?

Wandelen.

KERSTLIEDEREN

Al wie dolend in het donker

Al wie dolend in het donker
in de holte van de nacht
en verlangend naar een wonder,
op de nieuwe morgen wacht:
vrijheid wordt aan u verkondigd
door een Koning zonder macht.

Onze lasten zal Hij dragen,
onze onmacht totterdood,
geeft als antwoord op ons vragen
ons Zichzelf als levensbrood.
Nieuwe vrede zal er dagen,
liefde straalt als morgenrood.

Nu zijt welkome

Nu zijt welkome Jesu, lieve Heer;
Gij komt van alzo hoge, van alzo veer!
Nu zijt welkome van de hoge hemel neer;
Hier al in dit aardrijk zijt Gij gezien nooit meer;
Kyrieleis.

Christe Kyri'eleison, laat ons zingen blij,
Daarmed' ook onze leisen beginnen vrij!
Jesus is geboren in de heilige Kerstnacht;
Van een maged reine die hoog moet zijn geacht;
Kyrieleis.

D'herders op de velden hoorden een nieuw lied;
Dat Jesus was geboren, zij wisten 't niet.
Gaat aan geender straten en gij zult Hem vinden klaar;
Beth'lem is de stede waar 't is geschied voorwaar;
Kyrieleis.

Herkomst: 14e eeuw, Duitsland.

Tot de groten zal Hij spreken,
even weerloos als een lam.
Het geknakte riet niet breken,
Hij bewaakt de kleine vlam.
Hoor en zie het levend teken
van een God die tot ons kwam.

M: Irby; T-nl: Henk Jongerius;
Oorspr. titel: Once in Royal David's City.

Hark! the herald angels sing

Hark! the herald angels sing: Glory to the newborn King;
Peace on earth and mercy mild, God and sinners reconciled:
Joyful all ye nations rise, Join the triumph of the skies,
With th'angelic host proclaim, Christ is born in Bethlehem.
Hark! the herald angels sing: Glory to the newborn King.

Christ, by highest heav'n adored, Christ, the everlasting Lord,
Late in time behold him come, Offspring of a virgin's womb:
Veiled in flesh the Godhead see, Hail th'incarnate Deity!
Pleased as man with man to dwell, Jesus, our Emmanuel.
Hark! the herald angels sing: Glory to the newborn King.

Hail the heav'nborn Prince of Peace! Hail the Sun of Righteousness!
Light and life to all he brings, Ris'n with healing in his wings;
Mild he lays his glory by, Born that man no more may die,
Born to rais the sons of earth, Born to give them second birth.
Hark! the herald angels sing: Glory to the newborn King.

M: Felix Mendelssohn Bartholdy; T: C.Wesley, T. Whitefield, M. Madan e.a.

Vrije vertaling - W. Barnard:

Hoor de engelen zingen d'eer van de nieuwgeboren Heer!
Vreed' op aarde, 't is vervuld: God verzoent der mensen schuld.
Voegt u, volken, in het koor, dat weerklinkt de hemel door,
zingt met algemene stem voor het kind van Bethlehem!
Hoor de engelen zingen d'eer van de nieuwgeboren Heer!

Hij, die heerst op 's hemels troon, Here Christus, Vaders Zoon,
wordt geboren uit een maagd op de tijd die God behaagt.
Zonne der gerechtigheid, woord dat vlees geworden zijt,
tussen alle mensen in in het menselijk gezin.
Hoor, de eng'len zingen d'eer van de nieuwgeboren Heer!

Lof aan U die eeuwig leeft en op aarde vrede geeft,
Gij die ons geworden zijt taal en teken in de tijd,
al uw glorie legt Gij af ons tot redding uit het graf,
dat wij ongerept en rein nieuwgeboren zouden zijn.
Hoor, de eng'len zingen d'eer van de nieuwgeboren Heer!

Concert 'Muze in Meervoud' LIVE schilderen op muziek!

Ingrid Jansen - kunstschilder
Stephan van de Wijgert* - orgel

Programma

Gustav Holst
1874 - 1934

First suite in E-flat major, op. 28a
I Chaconne
II Intermezzo
III March

Franz Schubert
1797- 1828

Fantasie in f moll D 940
- Allegro molto moderato, Largo
- Allegro, Vivace
- Tempo primo

Edward Elgar
1857-1934

Enigma Variations op. 36
Andante (Theme)
var. I (C.A.E.)
var. II (H.D.S-P.)
var. III (R.B.T.)
var. IV (W.M.B.)
var. V (R.P.A.)
var. VI (Isobel)
var. VII (Troyte)
var. XII (B.G.N.)
var. XIII Romanza
var. VIII (W.N.)
var. IX (Nimrod)

* Zie blz 30 en 31 voor curriculum en beantwoording vragen.

Toelichting

Tijdens deze voorstelling worden meerdere kunstvormen gecombineerd. Dit zal leiden tot verrassende resultaten waardoor u op het puntje van de kerkbank gaat zitten. Uiteraard speelt het orgel evenals de muziek een grote rol. Het orgel zal deze keer echter het podium delen met een andere kunstdiscipline: schilderen. Beide onderdelen zullen elkaar niet alleen versterken, maar zullen u als bezoeker een dieper en dubbel artistiek inzicht meegeven.

In het verleden zijn er al diverse performances geweest met kunstschilder Ingrid Jansen en organist Stephan van de Wijgert.

Het is voor de uitvoerenden en de toeschouwers/luisteraars altijd een bijzondere ervaring gebleken; terwijl de orgelklanken zich in de ruimte ontwikkelden waren ze tegelijkertijd getuige van een geweldig scheppingsproces in verf. Bij dit specifieke concert met drie langere muziekstukken van diverse componisten zal Ingrid 'live' drie schilderijen maken.

De schilderijen die Ingrid tijdens het concert maakt, zijn na afloop daarvan te koop tijdens de borrel in de S.e.T. Residentie.

INGRID JANSEN

Schilderen zit **Ingrid Jansen** in het bloed. Vanaf het moment dat ze een potlood of penseel kon vasthouden, heeft ze altijd getekend en geschilderd. Na haar afstuderen in 1985 aan Stichting Opleiding Leraren in de vakken Tekenen en Handenarbeid in Utrecht is zij zich helemaal gaan toeleggen op de schilderkunst. Net zoals portretten, landschappen en stadsgezichten komen ook vaak weer onderwerpen terug uit de klassieke oudheid.

In 2015 won zij twee eerste prijzen met haar schilderijen op de kunstbeurs in de Keukenhof. Vanaf 2018 is zij gaan samenwerken met de musicus, componist en producer Angelo van den Burg in het project Music in Color. Veel van haar schilderijen zijn als covers gebruikt voor muziek op Spotify en YouTube. Met videokunstenaar Gaetan Dirven werkt zij samen in het maken van installaties waar haar schilderijen weer een onderdeel van zijn.

Ingrid Jansen geeft vanaf 1983 cursussen en workshops in tekenen en schilderen. Met haar ruime ervaring weet zij menig cursist tot grote hoogte te brengen. De cursussen en workshops worden gegeven in een mooi gelegen atelier in de schilderachtige omgeving van Kortenhoef, waar al veel kunstenaars in het verleden hun inspiratie op hebben gedaan. Dit atelier biedt de cursisten heel veel mogelijkheden om prettig te werken, maar ook buiten het atelier zal menigeen geïnspireerd worden door de mooie natuur. Ingrid zal in de begeleiding de cursist zoveel mogelijk inspireren en helpen zich verder te ontwikkelen. Per persoon wordt gekeken naar de wensen en aan de hand daarvan wordt een programma op maat gemaakt.

ZONDAG
12/1/2025

Al van jongs af aan heeft **Ingrid** twee passies, muziek en schilderen. Schilderen had vanaf het eerste moment haar volledige aandacht, totdat ze mocht beginnen met fluitlessen. Toen er uiteindelijk definitief een keuze gemaakt moest worden welke passie haar beroep zou worden, is het toch het schilderen geworden, tot grote teleurstelling van haar leraar fluit. In die tijd dat zij de vooropleiding conservatorium deed, trad zij regelmatig op samen met een gitarist of pianist. Met name Bach had haar voorkeur, maar ook Handel en Debussy spraken haar erg aan. Even na haar keuze voor de kunst werd zij helemaal opgeslokt door het schilderen en had zij na haar studie diverse tentoonstellingen in binnen- en buitenland. Maar de muziek bleef door haar aderen vloeien. De ontmoeting met organist Stephan van

de Wijgert maakte ineens het plaatje compleet. Twee passies konden gecombineerd worden door te schilderen op muziek, waarbij de muziek haar grote inspiratiebron is. Tijdens het schilderen zie je kleuren en vormen die soms leiden tot complete denkbeeldige landschappen. 'Muze in Meervoud' samen met Stephan is geboren. Schilderen en muziek is vanaf dat moment een onderdeel geworden van haar oeuvre. Naast 'Muze in Meervoud' is 'Music in Color' ontstaan waar schilderen, muziek en video bij elkaar komen. Muziek zal altijd in haar leven blijven en een schilderij is af wanneer de laatste toon nog resoneert.

www.ingridjansen.nl
ingrid@art-to-join.nl

Concert 'Op avontuur'

Joram van Ketel - trombone
Iddo van der Giessen - orgel

Programma

Georg Friedrich Händel (1685-1759)

Largo 'Ombra mai fu' uit Serse (Xerxes), HWV 40

Duo-improvisatie

Matthijs van der Wilt (1993)

Compositieopdracht Psalm 8

Orgelsolo

Paul Véronge de La Nux (1853-1928)

Pièce de Concours

Orgelsolo

Duo-improvisatie

Steven Verhelst (1981)

Compositieopdracht

Toelichting

Joram en Iddo gaan als duo op trombone en orgel graag op avontuur, op zoek naar nieuwe muziek. Dit programma staat zelfs zo in het teken van avontuur, dat het nog niet volledig vaststaat. Dat heeft alles te maken met de twee compositieopdrachten die Joram en Iddo eind 2023 hebben gegeven. Het originele repertoire voor trombone en orgel is namelijk beperkt, en Joram en Iddo willen zowel zichzelf als de hedendaagse muziekpraktijk stimuleren tot nieuwe muziek.

De eerste compositieopdracht is verstrekt aan organist en componist **Matthijs van der Wilt**, werkzaam in de Paradijkskerk in Rotterdam. Hij streeft naar verhalende muziek, eenvoud en contrasten, en houdt zich ook bezig met filmmuziek. Hij componeert een werk op basis van de tekst van (scheppings-) psalm 8 voor trombone en orgel. De tweede opdracht is verstrekt aan de Belgische trombonist en componist **Steven Verhelst**. Hij heeft veel ervaring in het componeren voor orkesten en blaasensembles en componeerde en arrangeerde onder meer voor het Koninklijk Concertgebouworkest. Verhelst is gevraagd een finalewerk te componeren: een stuk om een concert goed mee af te sluiten.

Beide composities zijn bij het schrijven van dit concertboek nog in ontwikkeling. Om die reden zijn de titels nog niet bekend. Het is voor musici en publiek een verrassing hoe dit alles definitief vorm krijgt. Een ervaring die net zo geldt voor de geprogrammeerde duo-improvisaties: muziek die ter plekke ontstaat en voor spelers een even groot avontuur is als voor het publiek. In de overige werken wordt aansluiting gezocht bij de romantische eigenschappen van het fraaie **Maarschalkerweerd-orgel**.

JORAM VAN KETEL IDDO VAN DER GIESSEN

Joram van Ketel (1994) is als psycholoog en musicus op reis door inspirerende muziek. In 2020 studeerde hij aan het Koninklijk Conservatorium af met een portfolio op de trombone als veelzijdig kerkmuziekinstrument. Naast zijn avonturen met duopartner Iddo van der Giessen voert hij met verschillende ensembles regelmatig oratoria uit en ondersteunt hij als gastmusicus vieringen in veel verschillende kerkelijke stromingen. Ook is hij betrokken bij het jonge SoundWave Collective dat sterk thematische concerten verzorgt.

Hij volgde les bij Timothy Dowling (trombonist van het Residentie Orkest) Sebastiaan Kemner (lid van het New Trombone Collective), en Pete Saunders (voormalig solotrombonist van het Radio Philharmonisch Orkest en het Nederlands Blazers Ensemble). Daarnaast ontving hij lessen en masterclasses van onder anderen Ian Bousfield, jazzlegende Bart van Lier, en bastrombonisten Brandt Attema en Ben van Dijk.

Ook studeerde hij cum laude af voor de Bachelor Psychologie en summa cum laude voor de Master Cognitieve Psychologie aan de Universiteit Leiden, met onderzoek naar de effectiviteit en ontwikkeling van oefengedrag van conservatoriumstudenten. Hij promoveert aan de universiteit Leiden, faculteit Economie op het bevorderen van studiegedrag van diverse studentenpopulaties en doceert statistiek binnen de Bachelor Psychologie. Ook is hij als scriptiebegeleider verbonden aan het Koninklijk Conservatorium.

Iddo van der Giessen (1995) is concertorganist en kerkmusicus. Als cantor-organist is hij verbonden aan de Goede Herderkerk in Rotterdam Schiebroek. Hij studeerde cum laude af voor zijn Master of Music bij Jos van der Kooy aan het Koninklijk Conservatorium te Den Haag, en

behaalde daarbij een 9 voor zijn examenrecital. Kerkmuziek studeerde hij aan de Codarts Hogeschool voor de Kunsten in Rotterdam. Hij volgde lessen en masterclasses bij Ronald de Jong, Bert Mooiman, Geert Bierling, Hayo Boerema, Anton Pauw, Leo van Doeselaar en Ludger Lohmann.

In 2017 voerde Iddo de trionsonates van Bach en de orgelsonates van Mendelssohn integraal uit in de Westerkerk in Amsterdam. Sinds 2019 is hij secretaris van de stichting Rotterdam Orgelstad (ROS). Hij werkte mee aan opnamen op het Hess-orgel in de Oude Kerk te Rotterdam Charlois met muziek van Lublina, Buxtehude en Stanley. In 2020 verscheen zijn solo-cd met muziek van Bach, Franck, Karg-Elert en Liszt vanuit de Grote of Sint Bavokerk in Haarlem.

Iddo vormt een avontuurlijk duo met trombonist Joram van Ketel. Hun repertoire strekt zich uit van de Venetiaanse renaissance en barok, tot romantiek en hedendaagse muziek. Op de cd 'Wachet auf!' uit 2018 vanuit de Goede Herderkerk laten zij zich horen in romantiek en 20e-eeuwse muziek. In 2022 namen zij deel aan de Sweelinck-Mullerprijs in het Orgelpark in Amsterdam en wonnen zij de derde prijs met een programma van hedendaagse composities en duo-improvisatie.

Naast zijn werk als uitvoerend musicus voltooide Iddo de Research Master Geschiedenis aan de Universiteit Leiden en studeerde hij cum laude af aan het Leiden University College The Hague. Van zijn hand verschenen meerdere publicaties op het gebied van (kerk)muziek, liturgiek en geschiedenis. In 2023 bracht hij De Reger Luistergids uit met toelichtingen bij de koraalfantasieën van Max Reger, liedvertalingen en interviews met Reger-vertolkers.

ZONDAG
9/2/2025

JORAM VAN KETEL IDDO VAN DER GIESSEN

Mijn liefde voor de trombone:

De elegantie van de trombone is nog altijd mijn belangrijkste reden om het instrument te bespelen. De trombone zoals ik hem wil spelen kan zingen, troosten, overweldigen en laten lachen. De vorm en klank van het instrument troffen me al toen mijn armen nog te kort waren, en zonder verdere blazers in de familie was mijn keuze onomkeerbaar. Ik ben blij dat ik er niet volledig van leef, maar ik kan niet zonder professioneel trombonespel in mijn leven. Dat is een uitdaging en een uitkomst, want dagelijks spelen naast ander intensief werk houdt me bij zinnen. Regelmatige concerten zijn daarom vooral een fijne stok achter de deur om altijd te blijven oefenen, en bezig te zijn met zingevende muziek. De trombone leent zich geweldig voor verschillende stijlen, en ik heb op veel verschillende podia mogen staan. Toch heeft de trombone mij overtuigd van klassieke muziek. Zo leerde ik pas als conservatoriumstudent Mendelssohn kennen, hoorde ik Iddo tijdens een concertreis in Duitsland Mendelssohns' vijfde orgelsonate spelen, en inmiddels heb ik een platenspeler gekocht om specifieke opnames van zijn werk te horen. Ook maakte ik pas als student kennis met opera. Bij veel concerten van anderen ben ik plaatsvervangend zenuwachtig, maar in opera kan ik me echt verliezen, dat is wel een verslaving van mij en mijn vrouw geworden. Zelfs in onze huwelijksdienst werd het bruidskoor van Wagner door een projectkoor met piano, orgel en 6 man koper gespeeld. Dat was bijna even veel werk als de rest van de dag!

Gefascineerd door... het instrument orgel:

Het instrument orgel heeft mij van jongs af aan gefascineerd. De dynamische reikwijdte van fluisterzacht tot overdonderend hard sprak mij vooral aan. Dit maakte ik zowel mee in de kerkelijke samenzang, toen ik als vijfjarig jongetje op het orgelbalkon bij mijn orgelspelende vader zat, als bij de vele concerten die ik als kind bezocht. Ik vind het de charme van het instrument dat elk orgel anders is en de opbouw en kleurschakeringen zo varieert per orgel. Voor elk concert is het weer een verrassende zoektocht hoe het instrument in zijn akoestische ruimte het mooiste klinkt.

Vanaf het begin van mijn conservatoriumstudie heb ik veel samengespeeld met andere musici. In verhouding tot de dynamiek of stem van een solist, verandert de klank en sterkte van het orgel steeds weer. In Joram op trombone heb ik een vaste duopartner gevonden die de klankeigenschappen van het orgel versterkt en verder aanvult. Een trombone heeft net als het orgel een reikwijdte van fluisterzacht tot stormachtig hard, maar anders dan een orgel kan de trombone veel naadlozer veranderen van kleur en dynamiek.

Dat maakt dat we in het samenstellen van een programma en het voorbereiden van een concert heel nauw samen optrekken. Door de tijd te nemen om orgel, ruimte en akoestiek te verkennen, komen we dan tot een aanpak die per concertlocatie anders is. We luisteren elkaar af, nemen repetities op en doen door ons samenspel steeds nieuwe inzichten op in onze muziek en instrumenten. Een gelukkige ontdekkingstocht zonder einde!

**ZONDAG
9/2/2025**

Concert 'l'Esprit de Paris'

Petra Veenswijk - orgel

Programma

Alexandre P. F. Boëly (1785-1858)

Fantaisie et fugue en si bémol majeur - op. 18

Louis J. Lefébure-Wély (1817- 1869)

Elevation ou communion en si bémol majeur

Boléro de Concert - op. 166

Camille Saint-Saëns (1835-1921)

Prélude et Fugue en si majeur - op. 99 nr. 2

Eugène Gigout (1844-1925)

Uit 12 Pièces pour Orgue:

- a. Intermezzo
- b. Andantino
- c. Scherzo
- d. Cantilène

Uit 10 Pièces pour Orgue:

Toccata in B

Petra Veenswijk speelt op het
Maarschalkerweerd-orgel in
Delft Symfonie nr. 3 van Widor.

Toelichting

Centraal in dit concert staan composities van vermaarde telgen van de Franse romantische orgeltraditie uit de 19e eeuw die allen werkzaam waren in Parijs.

Alexandre Boëly was werkzaam als organist van de Saint Germain l'Auxerrois in de eerste helft van de negentiende eeuw. Zijn composities kenmerken zich door een voor die tijd atypische klassieke strengheid van vorm en opleving van de contrapuntische stijl, waarbij J.S. Bach vooral zijn inspiratiebron was. Boëly kan met deze stijl met recht de tegenpool genoemd worden van de populaire compositiestijl van de componist Lefébure-Wély.

Louis J. Lefébure-Wély was organist van de Saint-Roch, La Madeleine, waar Camille Saint Saëns zijn opvolger werd, en van de Saint-Sulpice. Hij stond in nauw contact met de beroemde orgelbouwer Cavaillé-Coll, waarvan hij in deze kerken zijn 'grootse' instrumenten bespeelde. Lefébure-Wély was een zeer kundig improvisator en de meest populaire organist van zijn tijd. Hij liet zich sterk inspireren door de Opéra-Comique. De Elevation is een liturgisch werkje en de Boléro de Concert werd eigenlijk gecomponeerd voor het Franse drukwindharmonium, maar klinkt uitstekend op orgel.

Camille Saint-Saëns componeerde een klein oeuvre voor orgel. In 1857 werd hij benoemd als organist van La Madeleine. Zijn spel werd destijds erg gewaardeerd en vriend Franz Liszt noemde hem de beste organist van zijn tijd. De pianistiek van Liszt zou een grote invloed hebben op Saint-Saëns componeren. Via Liszt raakte hij ook vertrouwd met de idealen van de Duitse Romantiek, zo werd hij de 'Franse Liszt' genoemd. De drie preludes en fuga's, opus 99, werden in 1894 uitgegeven.

Eugene Gigout's 100-jarige sterfdag wordt in 2025 herdacht, vandaar dat het tweede deel van het concertprogramma geheel aan zijn composities is gewijd. Van zijn leermeester Saint-Saëns erfde Gigout een gelijkaardige liefde voor de orgeltraditie, voor de heldere harmonische vorm en voor het contrapunt. Na zijn studie was Gigout enige tijd assistent van Saint-Saëns aan La Madeleine. In 1863 werd hij benoemd als organist-titularis van de St. Augustin, alwaar hij 62 jaar werkzaam was. Hij was vooral bekend als geniaal improvisator en als pedagoog; zo stichtte hij zijn eigen orgelschool. Zijn minder bekende 12 Pièces werden in 1913 uitgegeven en zijn 10 Pièces in 1923. Hoewel hij zeer veel componeerde voor gebruik in de r.k.- liturgie zijn deze composities vrijwel allemaal vrije karakterstukken.

PETRA VEENSWIJK

Petra Veenswijk studeerde orgel en klavecimbel aan het Rotterdams conservatorium.

Zij behaalde het diploma 'uitvoerend musicus orgel' in 1989 bij André Verwoerd en Bernard Winsemius, en het diploma 'docerend musicus klavecimbel' in 1990 bij David Collyer. In 1985 won zij het Nationaal Orgelconcours te Leiden in de categorie 'muziek van de twintigste eeuw'. In 1990 behaalde zij de derde prijs en de publieksprijs op het Internationaal Rijnstreek Orgelconcours te Nijmegen. Met een beurs van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap volgde zij na haar diplomering een jaar lang interpretatielessen bij Daniël Roth te Parijs. Petra vervolgde haar studie in Parijs aan het 'Conservatoire National de Région' te Parijs bij Marie-Louise Jaquet Langlais en Jean Langlais. Deze studie bekroonde zij met de 'Prix d'Excellence' (1991). Zij behoort tot de laatste leerlingen van Jean Langlais. In de jaren 1989-1991 volgde zij diverse interpretatiecursussen aan de Schola Cantorum.

Als concertorganist geeft zij jaarlijks een groot aantal concerten in binnen- en buitenland. Haar repertoire omvat het gehele orgeloeuvre van oude tot en met de hedendaagse orgelliteratuur, met een

speciale voorkeur voor het Frans symfonisch repertoire. Petra is een regelmatig gevraagd jurylid van orgelconcoursen. Zij geeft lezingen en workshops vooral over Frans romantische orgelmuziek en de muziek van Jean Langlais. Regelmatig verzorgde zij orgelbespelingen voor de radio. In 2021 werd door NPO-4-radio een podcast met haar opgenomen voor de rubriek 'Alle registers open' en in 2022 was zij te horen in het programma 'de Pijplijn'. Haar spel werd vele malen vastgelegd op CD met het accent op het Frans symfonisch orgelrepertoire.

Sinds 1987 is zij als organist verbonden aan de Maria van Jessekerk te Delft en vanaf 1994 combineert zij de functie van organist/dirigent. Ook is zij verantwoordelijk voor de internationale orgelserie op het historische **Maarschalkerveerd-orgel** (1893) van de Maria van Jessekerk. In 1996 werd zij onderscheiden met de zilveren medaille van de Société Academique 'Arts-Sciences Lettres' te Parijs. In april 2018 werd aan haar de onderscheiding 'Ridder in de Orde van Oranje-Nassau' uitgereikt.

Zie ook www.veenswijkorgel.nl

ZONDAG
9/3/2025

Petra Veenswijk vertelt: Ik heb voor het instrument orgel gekozen omdat ik rond mijn 14e jaar enorm door de klank en de mogelijkheden van het pijporgel geraakt werd. We hadden thuis een elektronisch orgeltje en na de toen befaamde A.M.V.-lessen, die ik vanaf mijn zesde jaar volgde aan de muziekschool 'Rijnakkoord' in Leiderdorp, startte ik op 9-jarige leeftijd met orgellessen bij Adriaan Blankenstein.

Mijn voorliefde voor het Frans symfonisch repertoire is ontstaan en gegroeid door het bespelen van het prachtige **Maarschalkerveerd-orgel** in Delft. Ik heb ook hoofdvak klavecimbel gestudeerd dus aanvankelijk lag de voorliefde voor deze muziek niet zo voor de hand. Het instrument is ook de reden voor mijn vervolgstudie in Parijs geweest

bij Daniel Roth en Jean Langlais.

Ik speel graag Franck, Widor en Duruflé, maar eigenlijk alle symfonische orgelmuziek en ook eigentijdse muziek. Ik luister graag naar barokmuziek, maar Chopin en Liszt vind ik ook geweldig.

Een concert voelt geslaagd als het publiek positief reageert: daar doe je het tenslotte voor! Ik voel vooraf meestal niet veel spanning, wel veel zin om te gaan spelen. Ik weet dat goede concentratie heel belangrijk is.

Als ik zelf een cultureel uitje maak, ga ik graag naar een museum, vaak met mijn dochter. Schilderkunst uit de Gouden Eeuw heeft mijn voorkeur.

Petra in Parijs voor het monument van César Franck.

Concert 'rood-wit-blauw' / 'blue-blanc-rouge'

Lucretia Starke - sopraan

Peter den Ouden - orgel

Programma

Marius Monnickendam (1896-1977)

Toccata (1936)

César Franck (1822-1890)

Uit Messe op. 12: 'Panis Angelicus' •

Uit 'Six Pièces pour Grand Orgue': Pastorale op. 19

Hendrik Andriessen (1892-1981)

'Fiat Domine' - orgelversie Lourens Stuijbergen •

'Jesu nostra redemptio' •

Thema met variaties

Albert de Klerk (1917-1998)

'Jesus soete minne' •

'Ecce Nunc' (Psalm 134) •

Uit 'Tien Orgelwerken': Dialoog en Hymne

Gabriel Fauré (1845-1924)

'En Prière' •

Uit 'Requiem', op. 48: 'Pie Jesu' •

Théodore Dubois (1837-1924)

Uit 'Douze Pièces pour Orgue': Toccata in G gr.t., no. 3

• sopraan en orgel

SCAN ME

Lucretia Starke zingt Thomas Arne
in de kathedraal van Paramaribo
begeleid door Holland Baroque.

Toelichting

Het thema van dit concert heeft te maken met de invloed die de Franse muziek heeft gehad op Nederlandse componisten van de 20ste eeuw.

Componisten als César Franck, Charles Widor en Louis Vierne hebben door het klankidoom via hun orgel- en kerkmuziek componisten als Hendrik Andriessen, Albert de Klerk, Marius Monnikendam, Jacob Bijster e.a. duidelijk beïnvloed. Dit komt vooral tot uiting in de composities van Andriessen en De Klerk.

Na de feestelijke opening met de Toccata voor orgel van **Marius Monnikendam** hoort u, uit de Messe op. 12 het bekende en geliefde 'Panis Angelicus' van **Franck**, het begin van dit oratorium: 'O vos omnes' voor sopraan en orgel. Een tekst die de voorbijganger aan het kruis van Christus op zijn lijden voor de wereld wijst.

Een pastorale is een muziekstuk met een herderlijk karakter en sluit qua sfeer aan bij het 'O vos omnes'. **César Franck** heeft zijn Pastorale voor orgel opgedragen aan de beroemde Franse orgelbouwer Aristide Cavallé-Coll, die op zijn beurt weer invloed heeft gehad op Nederlandse orgelbouwers als **Maarschalkerweerd** en Adema. De compositie bestaat uit 3 delen: Andantino, Quasi Allegretto en een enigszins gevarieerde herhaling van het Andantino.

Het oeuvre van **Hendrik Andriessen** bestrijkt een breed terrein. Van deze voorganger van **Albert de Klerk** op het Adema-orgel in de St. Jozefkerk te Haarlem hoort u twee liederen op Latijnse tekst. De tekst van 'Fiat Domine' uit 1920 is afkomstig uit de 'Imitatione Christi' van Thomas a Kempis en is een bede om lijdensbeproevingen zinvol te laten zijn. Het 'Jesu nostra redemptio' is een hymne uit een Middeleeuws Paasspel en stelt de vraag waarom Christus als opgestane Heer voor onze zonden gestorven is.

De compositie Thema met variaties schreef **Andriessen** in 1949 en laat een muzikale taal horen die voortbouwt op César Franck en Albert Roussel. Qua stijl doet dit werk denken aan Andriessens Sonata da chiesa uit 1926.

Albert de Klerk was gedurende vele jaren organist van de St. Josephkerk in Haarlem, stadsorganist aldaar en dirigent van het Koor Katholiek Haarlem. Hij schreef werken voor de meest uiteenlopende instrumenten en bezettingen. Veel van zijn muziek is bestemd voor de liturgische praktijk. Het lied 'Jesu soete minne' is een oud-Nederlands lied dat door De Klerk op een stijlvolle wijze van een begeleiding is voorzien. Het gaat over Christus die zo groot was, dat hij voor ons gestorven is, ten hemel gevaren is waar engelen voor hem zingen. In de Antifoon & Psalm 134 'Ecce Nunc' wordt God gevraagd het gebed te verhoren en alle knechten van de Heer te zegenen.

De 'Tien Orgelwerken' zijn gecomponeerd tussen september 1944 en maart 1945. De verschillende composities zijn opgedragen aan vele vrienden en geschikt bij liturgische vieringen en voor concertgebruik. De Dialoog is opgedragen aan Herman Strategier en de Hymne aan Hendrik Andriessen.

'God, als de stem van een kind U kan bereiken, luister dan naar mijn gebed en leer mij hoe ik U kan dienen' is de strekking van het lied 'En Prière' van **Gabriel Fauré**. Het overbekende 'Pie Jesu' uit het Requiem is ook een gebed en de tekst kan men vertalen met 'Genadige Heer Jezus, geef hun rust, eeuwige rust'.

Het concert begint met een toccata van een Nederlandse componist en eindigt met de bekende Toccata van de Franse componist **Théodore Dubois**. Het werk is 3-delig met de vorm A - B - A waarbij het virtuoze eerste deel, na een koraalachtig middendeel aan het slot herhaald wordt.

LUCRETIA STARKE

Sopraan **Lucretia Starke** (2001) komt uit Suriname. Haar muzikale avontuur begon op negenjarige leeftijd. Lucretia startte haar muzikale opleiding op de Kathedrale Koorschool Suriname. Daar is haar passie voor klassieke muziek ontstaan. Lucretia studeerde aan de School Voor Jong Talent en inmiddels studeert zij 'Oude muziek zang' op het Koninklijk Conservatorium Den Haag. Zij krijgt les van Ilse Eerens, Peter Kooij, Robin Blaze, Francesca Aspromonte en Pascal Bertin. Lucretia heeft masterclasses gevolgd van Emma Kirkby, Micheal Chance, Andrea Scholl en Jeanine de Bique. Lucretia heeft gewerkt met Holland Baroque. Zij deed mee aan het project Baroque in Paramaribo. Samen met Holland Baroque reisde Lucretia terug naar de school waar het allemaal voor haar begon. Daar hebben ze in de houten Kathedraal in Suriname diverse concerten gegeven. In 2022 ontving Lucretia het het Suyderhoud Award voor aanstormend talent.

Lucretia vertelt: Onlangs ben ik begonnen met het leren bespelen van de luit. Het is al altijd mijn droom geweest om als Oudemuziek zangeres mezelf te kunnen begeleiden op de luit. En nu leer ik eindelijk dit prachtig instrument spelen. Ik zing het allerliefst muziek van Giulio Caccini begeleid op de luit. Aan het begin van mijn studie ontdekte ik de cyclus 'Le nuove Musiche' van Giulio Caccini en inmiddels heb ik een grote liefde voor deze muziek gekregen. Er valt zoveel in die muziek te ontdekken. De harmonieën, maar ook de teksten die over menselijke emoties zoals pijn, verdriet, geluk, vrede en vooral ook over de liefde gaan. Ik voel me altijd weer gelukkig als ik deze muziek zing.

ZONDAG
13/4/2025

PETER DEN OUDEN

Peter den Ouden (1948) studeerde orgel, piano, koordirectie, kerkmuziek en schoolmuziek aan de conservatoria in Amsterdam en Hilversum. Hij werkte vele jaren als freelance musicus, cantor-organist en docent muziek voordat hij van 1985 tot 2006 verbonden was aan de conservatoria te Hilversum en Amsterdam als docent methodiek/didactiek en bijvak koordirectie en als hoofd van de opleiding 'docent muziek'. Peter den Ouden publiceerde vele artikelen over muziekeducatie in diverse Europese landen, was bestuurslid en voorzitter van de European Association for Music in Schools (EAS), gaf gastcolleges en speelde en dirigeerde vele concerten in verscheidene Europese landen. Hij aanvaardde in 1995 een eredoctoraat als Doctor of Music aan de Anglia Ruskin University te Cambridge naar aanleiding van zijn verdiensten voor de muziekpedagogiek in Europa. Als deskundige zat hij vele jaren in de Nederlandse Muziekraad en de commissie Amateurkunst en Cultuureducatie van de Raad voor Cultuur.

Naast diverse andere koren leidde Peter den Ouden 21 jaar lang de Oratoriumvereniging Soli Amersfoort en werd hij bij zijn afscheid onderscheiden als

Ridder in de Orde van Oranje Nassau. Na jaren als cantor-organist verbonden te zijn geweest aan de Dorpskerk te Blaricum en de Willibrordkerk te Nederhorst den Berg, is hij op dit moment alleen nog als organist van de Willibrordkerk werkzaam.

Sinds 2006 is hij nauw betrokken bij het professionaliseren van de muziekeducatie in Suriname: hij gaf vele workshops en gastcolleges aan het Instituut Leraren Opleiding (IOL), schreef de curricula voor de opleidingen MO-A en MO-B muziek aan het IOL, was verbonden als docent orgel en koordirectie aan het Conservatorium van Suriname en schreef ook voor dit instituut het curriculum.

Om deze doelen en de opleiding van kader financieel te ondersteunen richtte hij in 2006 de Stichting Klinkend Suriname op. Sinds 9 juli 2018 werkt deze stichting onder zijn leiding en de naam Stichting Klinkend Erfgoed Suriname met als specifiek doel het klinkend erfgoed in Suriname te onderhouden en/of te herstellen, organisten op te leiden dit erfgoed te kunnen bespelen en educatieve projecten rond dit gedeeld erfgoed op te zetten.

Peter den Ouden vertelt: Toen ik net pianoles kreeg draaide mijn vader elke zondag na de kerk een grammofoonplaat van Helmut Walcha op het orgel in Cappel (D). Naar aanleiding daarvan besloot ik: ik wil ook orgel leren spelen!

Daar ik naast mijn orgelstudie ook een opleiding als dirigent heb gevolgd, bewonder ik veel musici. Zonder dirigenten en organisten te kort te doen noem ik Riccardo Muti en Olivier Latry.

Met betrekking tot het orgel zijn er een aantal composities die ik graag speel waarbij misschien het Preludium en fuga in b kl.t. (BWV 544) het meest op de lessenaar heeft gestaan.

Als puber hoorde ik het Requiem van Fauré en besloot ooit te gaan dirigeren. Daardoor luister ik graag naar een breed repertoire: vooral vanaf de renaissance tot aan de romantiek. Wat de orgelmuziek betreft is natuurlijk Bach de 'hoofdmaaltijd' maar wil ik de romantiek (Widor en Vierne) en avant-garde niet overslaan.

Een concert is voor mij geslaagd als ik tijdens het concert, als trait-d'union tussen componist en publiek, een spanningsboog voel met het publiek.

In het begin van mijn carrière kende ik een stevige plankenkoorts en deze is bij het klimmen der jaren wel verdwenen. Een zekere artistieke spanning is echter altijd nodig. Graag maak ik kort voor het concert contact met de bezoekers om de sfeer te 'proeven'.

Mijn culturele belangstelling is groot en daarom ben ik een regelmatige bezoeker van Het Concertgebouw, ga ik regelmatig naar orgelconcerten, ga ik naar filmhuizen en bezoek ik graag musea.

Concert 'Summer vibes'

Duo 'Toetsen en Fluiten'

Katja Pitelina - fluit

Anna Karpenko - orgel

Programma

Sir Edward William Elgar (1857 – 1934)

Chanson de matin, op. 15 nr. 2 - transcriptie voor orgel door A. Herbert Brewer ●●

A. Vivaldi (1678-1741)

Uit de Vier Seizoenen: Zomer - bewerking voor fluit door James Galway ●

- Allegro non molto

- Adagio e piano - Presto e forte

- Presto

Sir Edward William Elgar

Chanson de nuit, op. 15 nr. 1 - transcriptie voor orgel door A. Herbert Brewer ●●

Pēteris Vasks (*1946)

Landscape with Birds ●●●

Nikolaj Rimski-Korsakov (1844 – 1908)

Uit de opera Het sprookje van Tsaar Saltan: De vlucht van de hommel ●

Sergei Rachmaninov (1873 – 1943)

Vocalise op. 34 nr. 14 ●

François Borne (1840 – 1920)

Fantaisie brillante sur 'Carmen' de Bizet ●

Johann Strauss II (1825 – 1899)

Polka 'Im Krapfenwald'l' ●

● fluit en orgel

●● orgel

●●● fluit

Toelichting

De stukken die op het programma staan kunnen alle met de zomer geassocieerd worden. In de zomer genieten we van de broeierige atmosfeer op lome, warme middagen – zoals de heerlijk uitgesponnen melodieën van **Elgar's** Chanson de matin (oorspronkelijk voor viool en piano), en **Rachmaninov's** beroemde Vocalise, een woordloos lied voor sopraan (op één klank, zonder tekst) en piano. Het beroemdste werk over de zomer is wel **Vivaldi's** Zomer uit zijn Vier Jaargetijden. Het is een programmatisch werk (dat wil zeggen: het beeldt iets buitenmuzikaals uit) oorspronkelijk geschreven voor soloviool en orkest. Hier zijn imitaties te horen van vogels – de koekoek, de duif, de goudvink –, de zachte zomerbries, en onweer en regen als bedreiging van de oogst (laatste deel). De warme zomernachten vinden een romantische, lang uitgesponnen verklanking in **Elgar's** Chanson de nuit, waarvoor de 'aanhoudende' toon van het orgel zeer geschikt blijkt. Na de nacht ontwaken de vogels als eerste: **Vask's** Landscape with birds beeldt dat zeer suggestief uit. Een waar showstuk voor

solo fluit, met allerlei experimentele technieken zoals tegelijk zingen en fluiten! **Vask's** verklankt hier de relatie tussen mens en natuur, die zowel vol schoonheid als vol bedreiging is. Behalve vogels kent de zomer ook de duidelijke aanwezigheid van insecten, waarover **Rimsky-Korsakov** een meeslepend werkje schreef, als deeltje in een opera: het werk is zowel bijzonder effectief als programmamuziek, als een goede test van de virtuositeit van de instrumentalist. Naar de broeierige zomerse atmosfeer wordt teruggekeerd met de muziek uit de opera 'Carmen', waarvan het verhaal zich in Spanje afspeelde. De beroemde Habanera heeft als tekst: 'De liefde is een rebelse vogel', maar ook de andere thema's en melodieën zijn zeer warmbloedig. **Borne** smeedde dit tot een concertparafrase waarmee de fluitist zijn of haar kunnen kon etaleren. Ter afsluiting een lichtvoetig stuk van de 'koning van de wals': Im Krapfenwald, waar we eveneens de koekoek en de nachtegaal op een onverwacht realistische manier te horen krijgen.

KATJA PITELINA

Katja Pitelina is een veelzijdige fluitist. Zij bespeelt zowel moderne als historische instrumenten en heeft een opvallend breed repertoire, van zeventiende-eeuwse barokmuziek tot hedendaagse composities. Uit haar instrumentencollectie kiest zij de traverso of fluit die het beste past bij het werk dat zij uitvoert. Katja Pitelina is te horen in concertseries en festivals in binnen- en buitenland, als solist, in kamermuziekensembles en in orkesten.

Sinds 2007 treedt Katja op met de Japanse barokfluitiste Reiko Tsuiki onder de naam Duokaleidoscope. In april 2009 speelde Katja in het jaarlijkse Koninginnedagconcert voor de koninklijke familie in het Paleis Noordeinde. In 2015 startte Katja samen met de organist Anna Karpenko. Hun concerten in de serie Toetsen en Fluiten verrassen het publiek steeds met bijzondere bewerkingen van stukken voor fluit en orgel. Hun eerste cd is in voorbereiding.

Katja is solist van The Bach Orchestra of the Netherlands. Met dat ensemble heeft zij het fluitconcert van Joseph Haydn, Mozart fluit en harp concert en 2de suite van Bach in het Concertgebouw in Amsterdam ten gehore gebracht. Katja wordt regelmatig uitgenodigd om lezingen, demonstraties en masterclasses te geven met het thema historische fluiten.

Katja Pitelina is ook als musicoloog actief. In 2013 is haar Russische vertaling van Verhandelingen over Uitvoeringspraktijk van J.J. Quantz (1752) uitgegeven.

ZONDAG
11/5/2025

Katja Pitelina vertelt: Ik heb het eenstemmige instrument willen bespelen dat het meest lijkt op de menselijke stem. Mijn eerste keuze was viool, maar bij toeval ben ik fluit gaan spelen.

Altijd weer vind ik het heerlijk om te werken aan de stukken die ik tijdens een concert ga spelen. Als het stuk nieuw is en ik het nog nooit eerder heb gespeeld, speel ik het eerst en bepaal ik waar het stuk over gaat, daarna leer ik de moeilijke technische passages en werk ik aan de details. Dan voeg ik alles samen tot een mooi plaatje. Als ik het stuk al eerder heb gespeeld, werk ik aan het corrigeren of veranderen van wat ik niet goed vond in mijn vorige uitvoering en werk ik aan hoe ik de muzikale stemming van het stuk beter kan overbrengen.

Ik luister graag naar verschillende muzikanten en genres. Het is moeilijk om mijn favorieten te benoemen, maar als voorbeeld kan ik de pianist

Radu Lupu noemen, de zanger Bobby McFerrin en de jonge geweldige muzikant Jacob Collier.

Vaak en graag luister ik naar Händel's Domine Deus en Dvořák's Serenade en mijn favoriete componist is natuurlijk Bach.

Een concert beschouw ik als geslaagd als het publiek werd aangetrokken door de muziek die ik speel, wanneer ik het gevoel heb dat de emoties van deze muziek een magisch contact creëren tussen de uitvoerder en het publiek, wanneer iedereen stil zit als muizen en drijft op de golven van muzikale beelden.

Ik ga graag naar voorstellingen van het Nederlandse DansTheater.

ANNA KARPENKO

Anna Karpenko is geboren in Moskou en studeerde klavecimbel en orgel (cum laude) aan het Moskouse Staats Conservatorium bij Alexey Parshin en Olga Martynova. Anna studeerde in juni 2015 af voor haar Master Degree Orgel aan het Rotterdams Conservatorium bij Ben van Oosten. Ze won verschillende prijzen op internationale concoursen (w.o. 1ste prijs International Organcompetition Marcello Galanti 2002, Italie). In 2015 won zij de 2de prijs op het Internationaal Orgelconcours Breda.

Zij treedt op als solist (o.a. op orgelfestivals in Tallinn), als begeleider van solisten en maakte deel uit van de ensembles 'Hermitage Group' en 'Pratum Integrum'. Als solist van deze ensembles nam zij 7 Caro Mitis CDs op. Vanaf 2015 vormt zij het duo 'Toetsen en fluiten' met de fluitist Katja Pitelina en speelt zij vierhandig orgel met haar man Bert den Hertog.

Anna heeft meermalen zitting genomen in de jury van jeugdcompetities. Zij volgde masterclasses bij o.a. Guy Bovet, Jean Guillou, Lorenzo Ghielmi en Martin Haselbock. Zij was docent voor orgel, piano en klavecimbel in Moskou en organiseerde het 1ste Jeugd Orgelfestival in Tallinn (2012) en masterclasses en concerten in Scheveningen in 2013; onder haar leerlingen zijn veel laureaten van jeugdcompetities.

Zij is pianodocent bij Haenen muziekschool in Voorburg. Ze was organist van Pro Rege van 2014-2024 en werd na de sluiting daarvan organist van de Hoflaankerk in Rotterdam, naast Wouter van der Wilt.

Waarom heb je voor dit instrument gekozen?

Ik speel niet alleen orgel, maar ook clavecimbel en piano. Toen ik 20 was kreeg ik van mijn clavecimbeldocente het advies om eens het orgel te proberen, ze dacht dat dat wel wat voor mij zou zijn. Elk instrument geeft me weer een ander gevoel. Het orgel geeft mij het gevoel dat ik vlieg, vanwege de kracht die het geeft.

Hoe bereid je je op een concert voor?

Ten eerste wil ik een programma maken dat niet alleen voor mij interessant is, maar ook voor het publiek. Ik bedenk zelf aan een verhaal, zodat het niet zomaar een verzameling losse stukken is. Als ik alleen speel, denk ik eraan de diverse klanken in het orgel zo goed mogelijk te laten horen, als ik samenspeel gaat het juist om de mogelijkheden als begeleidingsinstrument. Als duo Toetsen en Fluiten kunnen we een heel breed repertoire spelen, omdat Katja ook piano speelt, zodat we zowel piano vierhandig als traverso en dwarsfluit met orgel- of pianobegeleiding kunnen spelen. We maken ook

veel transcripties, Katja speelt bijvoorbeeld solowerken voor hobo of viool ook op fluit, en een orgel kan ook als orkest ingezet worden! Daarbij hou ik ervan om onbekend repertoire te vinden, zodat het programma voor de luisteraar niet voorspelbaar wordt. De rest is: studeren!

Naar welk muziekstuk/lied luister je graag?

In mijn vrije tijd luister ik eigenlijk niet veel muziek. Dat komt doordat ik zowel piano als orgel speel, én veel lesgeef, daardoor zijn de dagen al gevuld met veel muziek. Ik ga dan graag de natuur in om te wandelen of te fietsen en naar de vogels te luisteren. Daardoor krijg ik weer ideeën om programma's voor concerten te maken. Dat krijg ik ook tijdens tuinieren, ook een van mijn hobby's!

Wanneer voelt een concert dat je hebt gegeven als geslaagd?

Als ik het gevoel heb dat ik alle emoties heb kunnen 'geven', en dat ik dus zelf 'leeg' ben.

In de tuin aan het werk.

Concert 'Van Duke Ellington tot Sweelinck'

HOT - Het Orgel Trio

Steven Kamperman - altklarinet, besklarinet

Dion Nijland - contrabas

Berry van Berkum - orgel

Programma

D. Ellington (1899-1974)

T.G.T.T. •

Rockin' Rhythm •

J.P. Sweelinck (1562-1621)

Engelsche Fortuyn •••

Ballo del granduca. •

Onder een linde groen ••

C. Parker (1920-1955)

Billy's Billy's bounce ••

J.P. Sweelinck

Mein junges leben hat ein End •

C. Parker

My little suede shoes •

J.P. Sweelinck

Pavana Lachrimae •

D. Ellington

Black & Tan fantasy •

J.P. Sweelinck

Malle Sijmen •

Video van HOT,
Het Orgel Trio.

- arr. Steven Kamperman
- arr. Dion Nijland
- arr. Berry van Berkum

Toelichting

Jazz op het orgel? HOT bewijst dat het kan! Met de gloedvolle rietblazer Steven Kamperman en veelzijdige contrabassist Dion Nijland laat organist Berry van Berkum de indrukwekkende geluidsfabriek bulderen, schuren en zinderen. Met een programma waarin herkenning en avontuur hand in hand gaan, trekken de drie musici daarbij het publiek mee op een reis door de ruimte. Orgelpedaaltonen vullen de hele kerk, een echoënde altklarinet uit de verte en het sonore geluid van een bassnaar direct naast je stoel. HOT bespeelt met haar repertoire voortdurend de ruimte. De weldadige galm van de kerk wordt optimaal benut voor gedragen stukken die langzaam naar grote hoogten opklimmen.

De instrumentalisten bewegen zelf ook, op zo'n manier dat het lijkt of de ruimte zelf in beweging komt. Ritmische stukken leiden tot klankwatervallen en zorgen voor een prachtig contrast. Drie rasimprovisatoren laten horen dat elk muzikaal moment op iedere plek weer een andere glans krijgt. En een kerk is hiervoor natuurlijk de plek bij uitstek!

HOT verraste met eerdere projecten rond jazzlegende **Charlie 'Bird' Parker** en **Duke Ellington**. In deze projecten werden de composities van Parker en Ellington ontleed en versleuteld tot nieuwe composities. De CD's 'Bird & Beyond', 'Reflections of Duke' en de nieuwste CD 'Sweelinck New Jazz from the 17th century' kregen vele lovende recensies. Zij spelen sinds 2015 in vele kerken en op festivals in binnen- en buitenland. o.a. 'Toulouse les Orgues' in Zuid-Frankrijk en het 'Transition Festival' in Tivoli Vredenburg Utrecht.

Voor meer info en eerstvolgende concerten HOT: www.hetorgeltrio.nl

STEVEN KAMPERLAND

Steven Kamperland vertelt: Ik ben begonnen als pure jazzmuzikant, maar ik heb me vanaf de eeuwwisseling gedurende tien jaar eigenlijk vrijwel alleen met Turkse muziek (met jazzimprovisatie) beziggehouden. Dat was een mooie tijd waarin ik de halve wereld heb mogen rondreizen, van Mexico tot Siberië. Sindsdien hou ik me weer meer bezig met jazzimprovisatie, naast dat ik vrij actief ben als componist voor klassieke ensembles (o.a. Wishful Singing, Calefax, Rotterdams Philharmonisch Orkest).

ZONDAG 8/6/2025

Steven Kamperland vertelt: In het gezin waarin ik opgroeide werd de swingjazz van klarinettist Benny Goodman gedraaid. Later vond ik dat ineens vreselijk ouderwets en ben ik saxofoon gaan spelen. Maar de liefde voor de klarinet kwam toch weer terug toen ik steeds meer andere muzieksoorten in mijn spel begon te verwerken. En ik houd er nog steeds erg van dat je er heel ingetogen op kunt spelen, maar ook indringend.

Wij, HOT, komen altijd vroeg naar de kerk toe om de ruimte te ontdekken. Die klinkt namelijk overal anders en daar doen we graag iets mee. Maar op de concertdag probeer ik vooral gewoon heel erg te genieten van het moment en het gezelschap. Bij HOT is dat erg makkelijk omdat het ook mijn beste vrienden zijn!

Ik geloof dat mijn vrouw het nog steeds erg mooi vindt wat ik doe...

Ik hou erg van het stuk Beatrice van Sam Rivers. Dat is een jazzstandard die maar zestien maten beslaat, maar de melodie wordt in die maten heel mooi ingekleurd door de harmonieën. Die volgen elkaar niet echt op de standaardmanier op, waardoor het stuk tegelijk teder en verrassend is. Het is heerlijk improviseren daarop!

Ik luister graag naar al het werk van de Franse basklarinettist Louis Schlavis.

Een concert voelt geslaagd als je als het ware kunt toekijken wat er gebeurt. Dus dat je niet zelf aan het nadenken bent, maar dat het vanuit een flow vanzelf gebeurt. Ik geloof erg in de kracht van het onderbewuste. Ik zeg wel eens gekscherend: 'Denken is de vijand.'

Door alles zoveel mogelijk te accepteren. Alles is wat het is. Eigenlijk bestaat er niet zoiets als 'fouten', ik probeer alles te zien als 'gebeurtenissen'. En daar reageer je dan weer op. Maar zo'n accepterende houding lukt me helaas niet altijd, hoor.

Een concert is natuurlijk geweldig, en ook een bezoek aan een museum sla ik niet af. Maar het allermooist is toch een bezoek aan de opera. Ik hou enorm van opera, en heb er zelf ook een aantal geschreven (Roodhapse, Hildegard), dus daar ben ik altijd warm voor te krijgen.

2023 - Parijs: voor een residentie in het Van Doesburghuis.

DION NIJLAND

Dion Nijland (1970) studeerde contrabas aan het Sweelinck Conservatorium in Amsterdam. Sinds zijn afstuderen in 1999 maakt hij deel uit van de avontuurlijke jazzscene in Nederland. Hij maakt deel uit van de groepen HOT (Het Orgel Trio), DEON, Frans Vermeerssen Trio, Utrecht Jazz Archipel en Indra. Ruim 10 jaar speelde hij in Dimami, Talking Cows en de Bende van Drie en toerde daarnaast met het Amsterdamse collectief Spinifex, de Jazzopera Miles en Tram 7, de kindervoorstelling Maanschaduw en de muziektheatervoorstellingen De Wereld een Draad (Maanzaad/Rosa Ensemble), Ghost Note (Station Zuid), Woyzeck (RO Theater), Poesjkin Paradijs en Brel (beiden Oostpool). Voor De Wereld een Draad én Dimami componeerde hij alle muziek. Laatst genoemde deed in 2006 de Young Vip tour. Met Talking Cows speelde hij in Duitsland, Frankrijk, Portugal, Chili, Bolivia en Turkije.

In 2021 bracht Dion het soloalbum I PLAY ME uit. De Volkskrant schreef hierover: 'Ieder stuk kent een eigen sfeer en signatuur. Nijlands spel is altijd transparant.' Recent is Dion een nieuwe groep gestart onder de naam DEON. Hierin toont hij zijn voorliefde voor grooves en improvisatie. De Volkskrant kende 4 sterren toe aan het debuutalbum Soft Steel. In 2011 was hij een jaar lang vice-voorzitter van Vereniging U Jazz, opgericht kort na sluiting van het SJU Jazzpodium in Utrecht. Dion is sinds 2014 hoofdvakdocent contrabas aan het ArtEZ conservatorium in Arnhem. Zie www.dionnijland.com

Waarom heb je voor dit instrument gekozen?

De eerste keer dat ik een contrabas 'bewust' opmerkte was toen ik als 16-jarige basgitaarlessen volgde aan de muziekschool in Doetinchem. Op zeker moment stond er een in de hoek van lokaal. Ik was eigenlijk al verkocht bij de eerste aanblik ervan.

Hoe bereid je je op een concert voor?

Ik zorg dat hoofd en handen rustig zijn.

Welk muziekstuk speel je graag?

Ik hou erg van improviseren. Thuis, al studerend, zet ik regelmatig noten op de lessenaar. Maar als ik echt vanuit ontspanning en met een open blik musiceer dan komt er al snel iets met improvisatie bij kijken. Ook met HOT zoeken we naar een balans tussen geschreven noten én door onszelf toegevoegde noten.

Welk muziekstuk/lied beluister je graag?

Teveel om op te noemen. Ik heb een enorm zwak voor de muziek die Miles Davis en John Coltrane hebben gemaakt. Ook maakt mijn hart altijd een sprongetje bij het luisteren naar Bach.

Wanneer voelt een concert dat je hebt gegeven voor jou als geslaagd?

Een concert voelt als (min of meer) geslaagd als ik meen te zien en te voelen dat het publiek er 'bij' was. Voor mijzelf probeer ik altijd een balans te vinden tussen controle (over de muziek) en het 'laten gebeuren'.

Hoe ga je met de spanning van een concert om?

Ik ga eerst flink ijsberen en vervolgens rustig zitten, minimaal een half uur voor aanvang.

Als je zelf een cultureel uitje maakt, waar kies je dan voor?

Naar de bioscoop of een museum, omdat beiden een zekere rust bieden.

Ik ga graag naar zee om, zoals hier zichtbaar is, uit te waaien. Het was koud deze dag.

BERRY VAN BERKUM

Berry van Berkum studeerde orgel, improvisatie en piano aan het conservatorium te Arnhem. Studeerde verder bij Bert van den Brink (improvisatie) en bij Andries van Rossem en Klaas de Vries (compositie). Hij behaalde meerdere malen prijzen op internationale orgelconcoursen (o.a. bij het Dollard Festival D). Hij is als solist te beluisteren op verschillende CD's met werken van Bach, Böhm, Frescobaldi, Messiaen en Welmers.

Als improvisator is hij actief op het gebied van jazz en filmbegeleiding. Hij speelt regelmatig bij zwiigende films in kerken en theaters. Na jaren gespeeld te hebben met jazzsaxofonist Gijs Hendriks, Nippy Noya en vele anderen maakt hij deel uit van het in 2013 opgerichte HOT (Het Orgel Trio, www.hetorgeltrio.nl). Dit experimentele trio speelt regelmatig op vele nationale en internationale festivals. Van Berkum concerteerde als solist met muziek van Bach tot Messiaen in Europa en de Verenigde Staten. Hij gaf masterclasses improvisatie in binnen- en buitenland. In 2011 is hij benoemd als organist van de Nicolaïkerk te Utrecht en als artistiek adviseur van de Stichting Culturele Evenementen Nicolaïkerk. Sinds 2017 is hij tevens organist van de Dominicanenkerk te Zwolle.

Daarnaast is hij sinds 2000 werkzaam als componist. In 2023 ging op het Wereldbeiaard Congres te Utrecht zijn compositie Outdoor-Indoor voor klarinet, beiaard en orgel in première. Zie www.berryvanberkum.nl

Waarom heb je voor dit instrument gekozen? Als pianist werd ik al zeer jong gevraagd om in een kerk een koor te gaan begeleiden op het orgel, van het een kwam het ander. Het orgel leerde ik kennen als een ongelooflijk veelzijdig instrument, met een zeer lange geschiedenis en opduikend in steeds andere omstandigheden en zoveel verschijningsvormen van piepklein portatief tot afschrikwekkende proporties. Je kwam en komt het tegen op het slagveld (om de vijand schrik aan te jagen), in hoven, kerken, winkelcentra en concertzalen.

Hoe bereid je je op een concert voor? Erg afhankelijk van het type concert. Concerten met HOT vragen eerst goede voorbereiding op specifieke locatie en specifieke orgels. We verkennen ter plekke met zijn drieën de mogelijkheden van de ruimte en akoestiek, een heel avontuur!

Wie is op het muzikale vlak jouw grootste bewonderaar? Zelf heb ik grote bewondering voor Jan Welmers, groot inspirator en componist. Altijd bemoedigend en stimulerend geweest voor mij. Bleef tot het einde toe kritisch naar muziek die alleen maar wilde pleasen.

Welk muziekstuk speel je graag? Moeilijke keuze, maar dan blijf ik voor nu even hangen bij de cyclus 'Les Corps Glorieux' van Olivier Messiaen.

Welk muziekstuk/lied beluister je graag? Ik luister graag naar de intuïtieve improvisaties van Keith Jarrett.

Wanneer voelt een concert dat je hebt gegeven voor jou als geslaagd? Als er een flow is, energie vrijkomt, een goede concentratie is, interessante nieuwe dingen gebeuren en er connectie is met het publiek.

Hoe ga je met de spanning van een concert om? Blijven ademhalen, en concentreren op de muziek, en het muziek maken zelf.

Als je zelf een cultureel uitje maakt, waar kies je dan voor? Naar de opera of de nieuwere (bouw)kunst.

DEEL II

**GESCHIEDENIS
MAARSCHALKERWEERD-ORGEL**

RESTAURATIE IN 2023

Foto links: Marijn Slappendel,
orgelbouwer/organist, aan het
werk in de vrijwel geheel lege
orgelkas.

Restauratie
van het
Maarschalkerweerd-orgel
in de
R.K. kerk
van de
H. Johannes de Doper
te
Mijdrecht/Wilnis

Opstelling Maarschalkerweerd-orgel
tot september 2023.

Orgelkas en frontpijpen

Het orgel staat sinds 1998 op de toen gereconstrueerde zijgalerij rechts voor in de kerk. In 2023 is het instrument een kwartslag gedraaid zodat het grote front weer naar het schip is gericht en het zijfront naar het liturgisch centrum. Deze situatie komt overeen met de oorspronkelijke opstelling, zij het dat de oude galerij iets minder diep was dan de huidige. Met het oog op het lijnenspel in het gewelf van het transept is het orgel centraal onder de boog tegen de oostmuur van het transept geplaatst. Belangrijk muzikaal voordeel van deze nieuwe/oude plaats is dat er op het orgelbalkon ruimte is ontstaan om met een koor en/of instrumentalisten bij het orgel te musiceren. Ook staat het instrument wat minder in de directe stroom van de heteluchtverwarming.

Detail van het zijfront dat nu weer zichtbaar is en gericht is naar het priesterkoor, zoals oorspronkelijk is bedoeld.

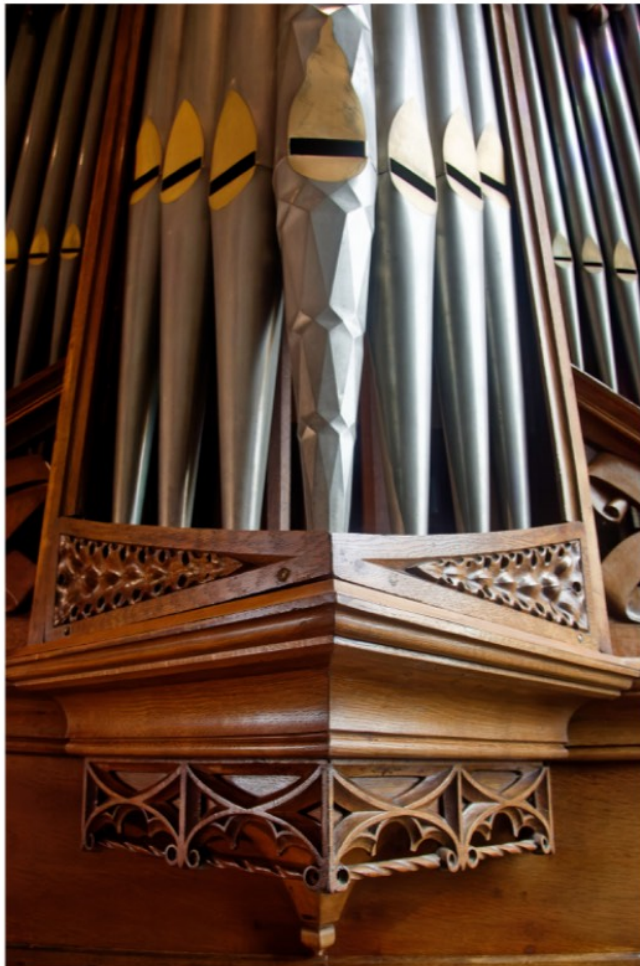
Het 'frame' van de orgelkas is van grenen, dat aan de beide frontzijden is bekleed met eiken. De frontzijde en de linkerzijwand van de kas zijn beide voorzien van frontpijpen en voor wat betreft de detaillering van panelen en ornamenten fraai uitgewerkt. De overige delen van de kas zijn van grenen en zeer sober vormgegeven. In de achterwand zijn, zowel in de onder- als bovenkas,

deuren aangebracht die toegang tot het binnenwerk verschaffen. Ook in de zijwanden zijn deuren en/of uitneembare panelen aanwezig.

De frontpijpen hebben vergulde spitsbooglabia en geen zijbaarden. Het grote front bestaat uit een spitse middentoren, twee flankerende velden met naar het midden toe een oplopende voetlijst, en vervolgens aan weerszijden weer een vlak veld. De frontindeling is als volgt:

5 | 6 | 7 | 6 | 5

De frontpijpen van beide fronten zijn voor een zeer groot deel sprekend. De middelste pijp van de middentoren en de buitenste velden is geciseleerd. Het zijfront omvat drie oplopende velden, die op dezelfde wijze zijn omlijst als het hoofdfront. Het rechterveld bevat vijf pijpen, waarvan de middelste geciseleerd is. De beide andere velden bevatten elk negen pijpen.

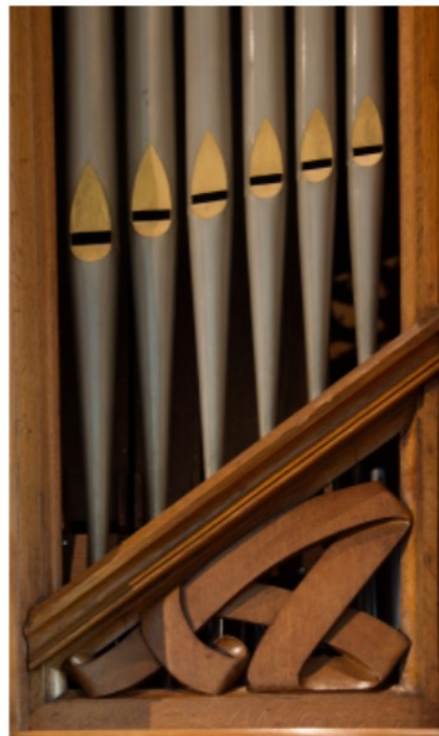

De geciseleerde ofwel met reliëf versierde middelste pijp van de middentoren.

Het front van dit orgel is een variant van het front dat Mengelberg in 1874 ontwierp voor het orgel in Wegdam (1). Deze 'standaardversie' bestaat uit drie vlakke recht afgesloten torens en ongedeelde tussenvelden met rechte bovenlijsten en schuin oplopende onderlijsten, waaronder snijwerk met spreukbanden. Torens en velden worden bekroond door een opengewerkte decoratie bestaande uit elkaar snijdende kielboogsegmenten. Boven in de torens zijn tootbogen aangebracht, terwijl de boogzwikken zijn gevuld met bladwerk. In Mijdrecht is gekozen voor een spitse middentoren, mogelijk gebaseerd op het oude orgel van de Utrechtse Nicolaikerk. Het tracerwerk boven de tussenvelden is aanzienlijk rijker dan in Wegdam en vrijwel identiek aan het orgel in Vaassen. Het overige snijwerk is iets anders van karakter: bij de middentoren aan de pijpuiteinden een kielbogige afsluiting met daarboven een opengewerkte spitsboog; in de zwikken gestileerd bladwerk; boven in de zijvelden een spitsboog met rijke toten. De bekronende kammen bestaan uit kielboogsegmenten.

Houtsnijwerk en bekroning zijtoren.

Spreukbanden middenvelden.

Opvallend is dat de 'spreukbanden' onder de tussenvelden geen tekst bevatten zoals dit bij veel andere Maarschalkerweerd-orgels het geval is. In het kader van de jongste restauratie is overwogen om ze van een passende tekst te voorzien, maar uiteindelijk is besloten dat niet te doen. In plaats daarvan is bij de trapinstallatie een plaquette aangebracht die aan deze restauratie refereert.

(1) Zie ook: Teus den Toom, (red.) *Het Historische Orgel in Nederland 1872-1878*. Amsterdam, 2005, 33.

Elementen van het Maarschalkerweerd-orgel gefotografeerd in augustus 2022, dus voorafgaand aan de restauratie.

Plaquette 'Restauratie 2023'.

De orgelkas is in 2023 niet alleen verplaatst, maar waar nodig ook constructief hersteld. Dat betrof met name de stijlen aan weerszijden van de claviatuur, alsmede de draagconstructie voor de balgen. Uit praktische overwegingen is besloten om bestaande verzakkingen te accepteren omdat er anders zeer veel herstelwerk aan de orgelkas nodig zou zijn, dat ook weer ten koste van oude verbindingen zou gaan. In de omgeving van de klavieren zijn gaten en 'vervallen' openingen dichtgemaakt, terwijl verder een aantal details is bijgemaakt. Dit betrof vooral stukken profiellijst op de hoeken van de brede frontzijde en het kleine ornament onder de middentoren. Ook het hang- en sluitwerk is waar nodig hersteld en verbeterd. Vervolgens is de gehele orgelkas door meubelrestaurateur Pol Bruijs (Haarlem) gereinigd en weer op kleur gebracht. Donkere plekjes in het front rondom de registerknoppen en met hout gevulde ronde reparatie-gaten zijn ontstoord en geretoucheerd en het nieuw aangebrachte hout is gekleurd en afgewerkt. Vervolgens is de oude waslaag verwarmd om opgehoopte restjes van oude, donkere was zoveel mogelijk weg te halen en de was weer beter tegen het hout te laten hechten. Door de betere hechting is de kleur iets dieper geworden. Daarna is een extra laagje was aangebracht met een toevoeging van een plantaardige was met een hoger smeltpunt dan bijenwas. Daardoor is de huidige afwerking minder 'vingergevoelig' geworden.

Windvoorziening

Afgaande op de gegevens in het Blaasbalgenboek van Maarschalkerweerd (2) had het orgel van Mijdrecht in aanleg een magazijnbalg met schepbalgen en een reguleur. De magazijnbalg had een lengte van 180 cm. en een breedte van 150 cm. met een oppervlak van in totaal 270 vierkante duim. De reguleur had volgens deze opgave dezelfde lengte, maar was 25 cm. smaller; de oppervlakte was 225 vierkante duim. De schepbalgen hadden een lengte van 140 cm. en een breedte van 69 cm. Afgaande op de breedte zullen er twee schepbalgen aanwezig zijn geweest. Helaas is in dit boek voor dit orgel geen winddruk aangegeven, maar afgaande op vergelijkbare instrumenten is het aannemelijk dat de winddruk voor de magazijnbalg ca. 10 mm. waterkolom hoger was dan die van de reguleur. Dat impliceert ook dat de beide registers van het Pedaal op een hogere winddruk hebben geklonken. Bij een winddruk van ca. 85 mm. wk. voor de manualen - zoals aangegeven voor Jutphaas (1879, 85 mm) en Haastrecht (1880, 86 mm) - is een winddruk van 95 mm (zoals in Haastrecht) voor de magazijnbalg goed voorstelbaar.

Sinds 1969 bestond de windvoorziening uit de oude reguleur (met enkele vouw) die het gehele orgel voedde. De windmotor was binnen de orgelkas geplaatst. Van de originele houten windkanalen waren nog delen aanwezig; de overige kanalen en conducten waren in 1969 vervangen door flexibel materiaal. Doordat toen veel pijpen met lange conducten van de laden waren afgevoerd was de bereikbaarheid van een aantal pijpen zeer belemmerd. De maatvoering van de conducten was bovendien van negatieve invloed op de toonvorming. De zeer oude windmotor lekte veel olie en was feitelijk 'op'.

In 2023 is het orgel van een nieuwe windmotor voorzien die in een nieuwe dempkist (zie foto op blz 83) achter het orgel is gesitueerd. Daardoor ontstond in het orgel zelf ruimte om de originele hoofdbalg met schepbalgen en trapinstallatie te reconstrueren. Voor de nieuwe onderdelen zijn de gegevens uit het blaasbalgenboek en aanwijzingen uit het orgel zelf (met name de oude reguleur) gevolgd. Voor andere details is gekeken naar de Maarschalkerweerd-orgels van Schiedam (Havenkerk, 1875) en Leiden (Hartebrugkerk, 1877). Beide orgels zijn daartoe door de orgelmakers bezocht. Ook de balg van het Maarschalkerweerd-orgel in Loo (bij Duiven, 1898) die tegelijkertijd werd gerestaureerd verschaftte voor het orgel van Mijdrecht nog nuttige informatie.

De nieuwe hoofdbalg is voorzien van twee schepbalgen en voedt door middel van een harmonica-verbinding de oude, geheel gerestaureerde, reguleur. De oude kanalen zijn waar nodig hersteld en gecompleteerd. Op basis van aanwijzingen in het orgel is besloten de kanalen naar de pedaal laden in tin uit te voeren. De nieuw aangelegde conducten naar het front en de afgevoerde pijpen hebben nu weer de afmetingen die bij Maarschalkerweerd gebruikelijk waren en zijn uitgevoerd in een legering van lood en tin en zijn met vlas en warme lijm ingelijmd.

(2) Universiteit Utrecht, Maarschalkerweerd-archief, inv. nr. 3.4.

Deze foto is gemaakt tijdens de terugplaatsing van de pijpen. Er staan nog verschillende pijpen tegen de muur te wachten totdat ze terug mogen op hun plaatsje in het orgel. Ook heel duidelijk te zien is een grenen kist: hierin zit de windmotor. De grenen kist, ook wel dempkist genoemd, isoleert het geluid dat de motor maakt. Uit deze kist loopt ook duidelijk zichtbaar een windkanaal naar de windladen. Op de windladen staan in het orgel de pijpen.

Claviatuur en mechanieken

De claviatuur bevindt zich aan de voorzijde van de orgelkas. De lessenaarbak is van eiken. De registerknoppen zijn van mahonie; de bakstukken en lijsten zijn met palissander gefineerd. Op het klavierplankje boven het Bovenmanuaal is de firma naam aangebracht. Met name aan het fineerwerk is in 2023 veel hersteld. Verder zijn de registerplaatjes uit 1969 verwijderd. In plaats daarvan zijn de registerknoppen van nieuwe porseleinen naamplaatjes voorzien waarbij de bij Maarschalkerweerd in deze periode gebruikelijke beschrifting is toegepast. Ook voor deze details verschaften de orgels van Schiedam en Leiden de nodige informatie. De nieuwe registerplaatjes zijn vervaardigd door Floris Groeneweg van atelier BAMkeramiek (Utrecht).

Nieuwe registerplaatjes.

De ondertoetsen van de handklavieren zijn opnieuw belegd met been dat in twee delen per toets is opgelijmd. De boventoetsen zijn 'opgewerkt'.

Een van de klavieren tijdens de restauratie in de werkplaats voordat ze opnieuw werden belegd met been.

Het pedaalklavier is van eiken. De registerknoppen zijn verbonden met ronde trekstokken die aan weerszijden van de lessenaarbak zijn aangebracht. In 2023 is de later aangebrachte trekker voor de Sesquialter verwijderd en het gat in het registerpaneel gestopt.

De handklavieren zijn uitgevoerd als staartklavier. Voor Manuaal II loopt de toets via een winkelbalk waaievormig naar achteren. Onder de ventielkast van de betreffende (achterste) chromatisch ingedeelde lade is opnieuw een winkelbalk op lade-delings aanwezig. Van daaruit gaan de messing draden rechtstreeks naar het ventiel. Omdat de lade van Manuaal I niet chromatisch is ingedeeld, is hiervoor een wellenbord aanwezig. De toetsmechaniek van het Pedaal is door middel van een wellenbord verdeeld in C- en Cis-zijde en wordt vervolgens naar de betreffende lades gevoerd. De winkels in de toetsmechaniek zijn van messing. De wellen voor de toetsmechaniek van het Pedaal zijn van eiken met ijzeren armpjes.

Voet- oftewel pedaalklavier.

In 2023 zijn de handklavieren, het pedaalklavier en de toetsmechaniek volledig gerestaureerd. Daarbij is het draadwerk van de abstracten boven de klavieren (uit 1934) gehandhaafd; het overige draadwerk is vervangen. Waar nodig zijn ook gebroken abstracten vernieuwd.

De net gerestaureerde klavieren met daarboven de zichtbare abstracten/mechanieken die normaal gesproken verstopt zitten achter de lessenaar.

Van links naar rechts:
Peter Forsthövel - Stichting
Vrienden van het Monument
Johannes de Doper;
Henk Butink;
Rogér van Dijk - adviseur
Katholieke Klokkens- en
OrgelRaad (KKOR);
Herman Ellenkamp - adviseur
Vastgoed van het Aartsbisdom.

Festonering, ambachtelijk handwerk, zoals bijna alle restauratiewerkzaamheden.

Ook de festonering en de lederen moeren zijn vervangen, evenals de proppen in de winkels. Bij het wellenbord van Manuaal I is de oxidatie van de armpjes verwijderd en is de invoering van de dokken vernieuwd net als de proppen in de armpjes. De draden tussen de winkelregel en de pulpeten zijn vervangen door één vaste draad. De speling bij de wellen onder de pedaalladen is verholpen door dikkere stiften toe te passen. Het pedaalkoppelwellenbord is gerestaureerd en de bijbehorende koppeling gereconstrueerd met gebruikmaking van nog bruikbare originele delen.

De registermechaniek naar de laden is uitgevoerd door middel van staande ijzeren wellen met ijzeren armen. De trekstokken zijn van eiken. In 2023 is de voorziening voor de kantsleep verwijderd en zijn de overige delen van de registermechaniek gerestaureerd waarbij overmatige speling is opgeheven.

Windladen

De windladen van de beide Manualen liggen parallel achter het front en zijn van elkaar gescheiden door een stemgang. De afzonderlijke laden van het Pedaal met 13 respectievelijk 14 tonen zijn haaks op het front onder in de kas gesitueerd. Opmerkelijk is dat Maarschalkerweerd de beide registers afzonderlijke ventielen gaf. De laden zelf zijn van eiken, inclusief de voorslagen en de slepen. In 1969 zijn de cancellenramen aan weerszijden van platen voorzien; tevens werden zogenaamde 'kikkerlijsten' aangebracht. Verder kreeg de lade van Manuaal II nog een kantsleep aan de achterzijde.

De lade van het Manuaal II is chromatisch ingedeeld; de indeling van de lade van Manuaal I is: B - (chromatisch) f3 | Gis Fis E D C Cis Dis F G A | e3 (chromatisch) - H

De stokken zijn van loofhoutceder. In het verleden zijn de dammen, stokken en een aantal roosters gewijzigd in verband met het aanbrengen van platen, telescoophulzen en wijziging van de dispositie. De ventielkast van Manuaal I bevindt zich aan de achterzijde van de lade. Bij de lade van Manuaal II is de ventielkast aan de voorzijde aangebracht.

Bert van den Heuvel, orgelbouwer, is aan het werk aan de windlade, waar normaal gesproken de pijpen op staan.

Na uitvoerig onderzoek van de Manuaalladen in 2023 is gebleken dat deze nog goed dicht waren. Daarom is besloten de in 1969 aangebrachte platen te handhaven. Het verwijderen daarvan zou immers ook betekenen dat de in 1969 verplaatste armen van de registermechaniek opnieuw zouden moeten worden aangepast. Bij de manuaalladen zijn de boringen voor de kikkerlijsten gepropt en is de kantsleep verwijderd; ook de gaten hiervoor zijn gepropt. De cancellen zijn waar nodig uitgelijmd en bij de regels is om-en-om leer aangebracht. In plaats van de latere loden schijfjes zijn in de ventielkasten messing strips aangebracht. De draden naar de ventielen zijn vervangen door fosforbrons. De schroeven in de voorlagen zijn uit praktische overwegingen gehandhaafd.

De vanwege de in 1969 aangebrachte telescoophulzen vergrote boringen in de onderzijde van de stokken zijn gepropt en vervolgens aan de hand van de slepen en de bovenzijde van de stokken weer op de juiste maat geboord. De transmissie van het groot octaaf van de Holpijp 8' en de Fernfluit 8' is gereconstrueerd door de gestopte verboringen in de pijpstokken weer vrij te maken en de later toegevoegde boringen voor de Zingend Prestant 4' van cederhouten proppen te voorzien. De slepen zijn waar nodig zoet gevakt. Op de lade en onder de stokken zijn geweven ringen (liegelindt) aangebracht. De stokken en roosters zijn verder gerestaureerd en aan de nieuwe (originele) dispositie aangepast. Ook de ventielen zijn van hun oude bekleding ontdaan, waar nodig zoet gevakt en opnieuw beleerd (dubbel leer); ook de voorlagen zijn opnieuw bekleed.

In de laden van het Pedaal zijn geen aanwijzingen te vinden voor messing strips. De pulpeetgaten zijn in het verleden gepropt met proppen van ca. 20 mm. diameter. Dit leidde tot de conclusie dat hier van origine losse lederen pulpeten aanwezig zijn geweest. Deze zijn nu gereconstrueerd in plaats van de loden schijfjes uit 1969. De ventielen in de Pedaalladen zijn aan de staart gelijmd en hebben een geleidestift aan de voorzijde. Deze stiften zijn 'omgeslagen' en vormen zodoende een borging die het 'uitspelen' van de ventielen voorkomt. Besloten is deze (niet originele) vertinde messing stiften in de aangetroffen vorm te handhaven.

Pijpwerk

Na demontage is het pijpwerk geïnventariseerd om vast te stellen in hoeverre in de oorspronkelijk aanleg was ingegrepen. Tevens is aan het bestaande pijpwerk door Bertil van Os (Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed) metaal-analyse verricht om de ontbrekende pijpen en delen daarvan in de juiste legering bij te kunnen maken. Daaruit bleek dat Maarschalkerweerd voor het meeste pijpwerk een legering van ca. 40% tin en 60% lood (soms ca. 45% tin en 55% lood) had toegepast. Bij de Viola di Gamba zijn de corpora van ca. 85% tin en de voeten van 43% tin.

Adjan Smitsman, directeur van Elbertse & Van Vulpen Orgelbouw, toont trots een van de gerestaureerde pijpen.

Het meest verrassend was de vondst dat er in de Bourdon 8' van het Pedaal in 1969 zowel pijpwerk van de oorspronkelijke Salicionaal 8' (Manuaal I) als van de Violoncello 8' verwerkt was. Deze pijpen zijn gerestaureerd, verlengd en weer op hun oorspronkelijke plaatsen teruggezet; de ontbrekende exemplaren zijn bijgemaakt met de daarbij behorende baarden en freins. De Salicionaal werd verder gereconstrueerd door de tot Zingend Prestant 4' ingekorte pijpen weer te verlengen en van de juiste stemrichtingen te voorzien. De Viola di Gamba 8' keerde naar de oorspronkelijke plek op Manaal II terug.

In de Mixtuur bleek het oude 2-voets koor van de Doublet nog vrijwel compleet aanwezig, zij het dat de overblazende pijpen in de discant waren ingekort. Ook van het 3-voets koor werd een aantal ingekorte pijpen teruggevonden. Aan de hand van deze

pijpen is de oorspronkelijke samenstelling van de Doublet gereconstrueerd. De eerste 2 octaven van dit register bestaan uit vrij wijde 2-voets pijpen, die compleet en ongewijzigd bewaard zijn. In de discant komt er een 3-voets koor bij en zijn beide koren overblazend. In de beide koren zijn de oude pijpen hersteld en waar nodig verlengd en verder aangevuld met nieuw pijpwerk van de juiste mensuur. Vaak was in het corpus van de ingekorte pijpen nog net de plaats van de boring zichtbaar voor het octaveren, zodat een juiste lijn uitgezet kon worden voor de gereconstrueerde verlengingen

Voor de Fernfluit 8' is gebruik gemaakt van de mensuren van het gelijknamige register in de orgels van Jutphaas, Leiden en Schiedam waarbij de mensuurlijn doorgetrokken werd naar c. De transmissie van het groot octaaf van de Holpijp 8' en de Fernfluit 8' is gereconstrueerd door de gestopte verboringen in de pijpstokken weer vrij te maken en de later toegevoegde boringen voor de Zingend Prestant 4' van cederhouten proppen te voorzien.

Een aantal van de nieuw gemaakte pijpen van de Fernfluit.
Van links naar rechts: Peter Forsthövel; Adjan Smitsman; Jonne Verburg - Stichting Vrienden van het Monument Johannes de Doper; Albert-Jan de Jong, orgelbouwer.

Intonatie

Bij het inventariseren van de intonatie-parameters voorafgaand aan het plaatsen van het pijpwerk is geconstateerd dat bij de verbouwing van 1969 heel wat aan de intonatie van het pijpwerk gewijzigd werd. Zo zijn voetopeningen van met name de Holpijp 8' en Roerfluit 4' fors vergroot. Bij het ombouwen van de Salicionaal 8' naar een Prestant 4' en het wijzigen van de Violoncello 8' in een Bourdon 8' werden ook de voetopeningen aangepast en is geprobeerd om kernsteken weg te wrijven. Vooral dit laatste betekende een rigoureuze aantasting van de kernen, omdat de gaafheid van de zorgvuldig gezette steekjes teniet gedaan werd, terwijl de scherpe voorzijden van de kernen door het gebruikte gereedschap rauw en onregelmatig achterbleef. Hierdoor gaat de uitgaande luchtstroom wervelen en deze is moeilijk nauwkeurig op het bovenlabium te richten. Ook de streek' had hieronder te lijden.

Bij de restauratie van 2023 is gepoogd de ingrepen aan het pijpwerk waar het mogelijk was, terug te draaien. Aan de opsneden werd in 1969 niets gewijzigd en dit is ook nu niet gebeurd. Kernspleten zijn als het nodig was in overeenstemming gebracht met de voetopeningen, meestal hoefde dit niet en kwam de toon na aanpassing van de voetopening vanzelf al op z'n plek. Alleen als het echt noodzakelijk was zijn kleine correcties aangebracht in de stand van de kern en de stand van het bovenlabium. Bestaande kernsteken zijn voorzichtig gereinigd, waar ze verwijderd waren zijn ze opnieuw geplaatst.

Het orgel met de oorspronkelijke door Michaël Maarschalkerweerd ontworpen orgelbank.

Dispositie na de restauratie van 2023

De dispositie van het orgel luidt na de restauratie van 2023 als volgt (in volgorde op de laden vanaf het front):

Ondermanuaal (C-f3)

Prestant 8'	1879, C-h in het front, discant op de lade; alle pijpen expressions.
Bourdon 16'	1879, C-g eiken, vervolg metaal (gedekt), met zijbaarden
Salicionaal 8'	metaal. Fis, G en cis1 2023, overige pijpen 1879, verlengd. C-F met freins, Fis-h1 met zijbaarden. Alle pijpen met expressions. Op C inscriptie <i>Salicional 8 vt</i>
Flute Octaviante 4'	1879, C-G in het zijfront. Gis-h met stemkrul (origineel), discant overblazend (met gaatjes), op lengte. Zijbaarden Gis-c2. Op Gis inscriptie <i>Octaaf fluit 4 vt</i>
Roerfluit 8'	1879, C-H eiken, vervolg metaal met uitwendige roeren en zijbaarden Op c inscriptie <i>Mijdrecht Roerfluit 8 vt</i>
Prestant 4'	1879, alle pijpen metaal. C-f2 met expressions
Doublet 2'	1879/2023. Samenstelling: C 2 discant overblazend, verlengd; c1-cis1 dis1 en gis1 nieuw c1 3 2 discant overblazend, f1, g1 en c1 oud (verlengd) rest nieuw Op C inscriptie <i>Octaaf 2 vt</i>

Bovenmanuaal (C-f3)

Roerfluit 4'	1879, C-f2 met uitwendige roeren en zijbaarden, vervolg overblazend. Op C inscriptie <i>Roerfluit 4 voet</i>
Fernfluit 8'	C-H gecombineerd met Holpijp vanaf c nieuw, licht conisch, naar voorbeeld Schiedam en Jutphaas. Expressions tot en met f2
Holpijp 8'	1879, geheel metaal (gedekt) met zijbaarden. Op C inscriptie <i>Mijdrecht Holpijp 8 voet</i>
Viola di Gamba 8'	1879, metaal (ca. 85% tin) met expressions, 1879. C-H freins met houten stelmoeren; c-h1 met zijbaarden. Op C inscriptie <i>Viola di Gamba 8 voet; Maarschalkerveerd en Zoon me fecit A°D° 1879</i>

Pedaal (C-d1)

Subbas 16'	1879, eiken, gedekt
Violoncel 8'	C-gis 1879, verlengd, overige 2023. Alle pijpen metaal, met expressions. C-H met freins, vervolg met zijbaarden

Koppeling Ped.
Koppeling Klav.
Calcant

Toonhoogte: a1 = 435 Hz bij 18°C

Temperatuur: evenredig zwevend

Winddruk: Manualen 85 mm. wk; Ped 90 mm. wk.

Foto rechts:
Het binnenwerk van het orgel met in het midden de stemgang, zodat de orgelbouwer bij de pijpen kan om ze te stemmen.

Foto op blz 94:
Opstelling Maarschalkerveerd-orgel na de restauratie van 2023.

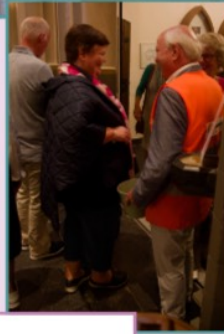

DEEL III

DIVERSEN

Het ZONDAGMIDDAGCONCERTEN-team

VERWACHT IN SEIZOEN 2025-2026

Duo SPHINX bestaat uit fluitist Mariël van den Bos en harpist Inge Frimout-Hei. Fluit en harp vormen samen een prachtige combinatie, die al veel componisten geïnspireerd heeft. Duo SPHINX brengt een gevarieerd programma met werken van o.a. Debussy, Fauré, Chopin, Grieg en Hovahaness.

Vogelsangtrio Stolberg uit Aken

Sopraan Natalie M. Stercken, Oleksii Morozov op gitaar en Marcel van Westen op orgel hebben elkaar gevonden. Ze bieden een exclusief programma met muziek van Renaissance tot nieuwe muziek, van Spaanse muziek tot improvisaties. Dit alles in de bijzondere en uitdagende combinatie van zang, gitaar en orgel.

COLOFON

Dit is een uitgave van Stichting Vrienden van het Monument Johannes de Doper.

Website: zondagmiddagconcerten.com (ook voor actuele informatie over de concerten).

E-mail: info@zondagmiddagconcerten.com

Coördinatie en redactie: Margo Birkhoff en Stephan van de Wijgert.

Divers fotowerk en advies: Henk Lamboo.

Oplage: 1.600 exemplaren.

Mijdrecht/Wilnis, juni 2024

INTERESSE

Meld u aan op info@zondagmiddagconcerten.com en ontvang maandelijks informatie over de ZONDAGMIDDAGCONCERTEN.

LOCATIE CONCERTEN

De concerten worden gegeven in H. Johannes de Doperkerk, Driehuisplein, Mijdrecht. In deze kerk vinden reguliere rooms katholieke erediensten plaats. De kerk is regelmatig geopend voor bezichtiging en/of stilte en bezinning.

OPNAMES

De concerten worden opgenomen in beeld en geluid. Ook worden er foto's gemaakt.

MET DANK AAN!

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

provincie :: Utrecht

SAMEN NAAR MOOIE MUZIEK LUISTEREN VERBINDT!

CONCERTSEIZOEN 2025 - 2026

...
Zondag, 14 september 2025, 15.00 uur

...
Zondag, 12 oktober 2025, 15.00 uur

...
Zondag, 9 november 2025, 15.00 uur

...
Zondag, 14 december 2025, 15.00 uur

...
Zondag, 11 januari 2026, 15.00 uur

...
Zondag, 8 februari 2026, 15.00 uur

...
Zondag, 8 maart 2026, 15.00 uur

...
Zondag, 12 april 2026, 15.00 uur

...
Zondag, 10 mei 2026, 15.00 uur

...
Zondag, 14 juni 2026, 15.00 uur
...

Alvast de
concertdata
2025 - 2026
noteren...

ZONDAGMIDDAGCONCERTEN BIJ U IN DE REGIO!
STICHTING VRIENDEN VAN HET MONUMENT JOHANNES DE DOPER